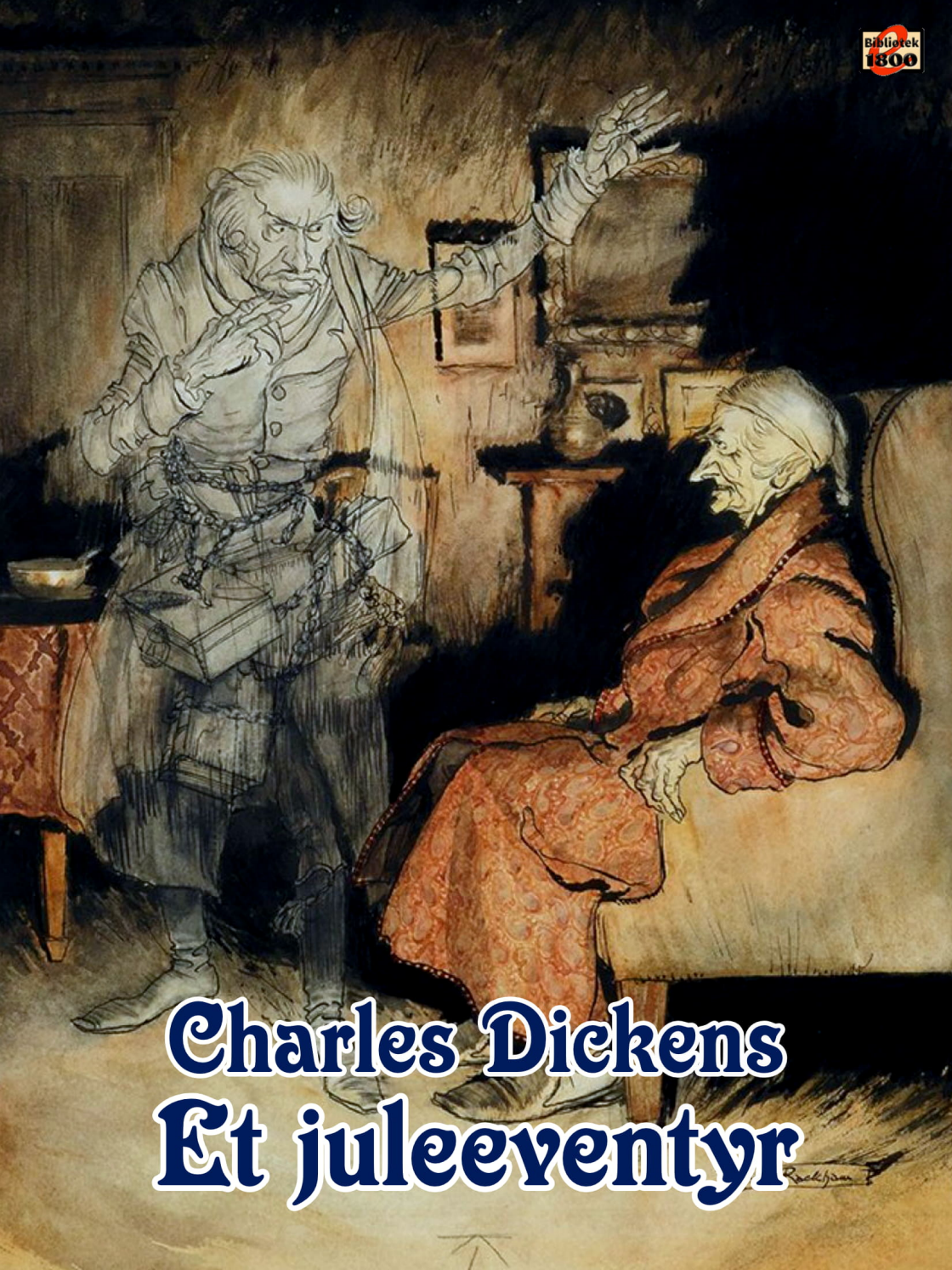

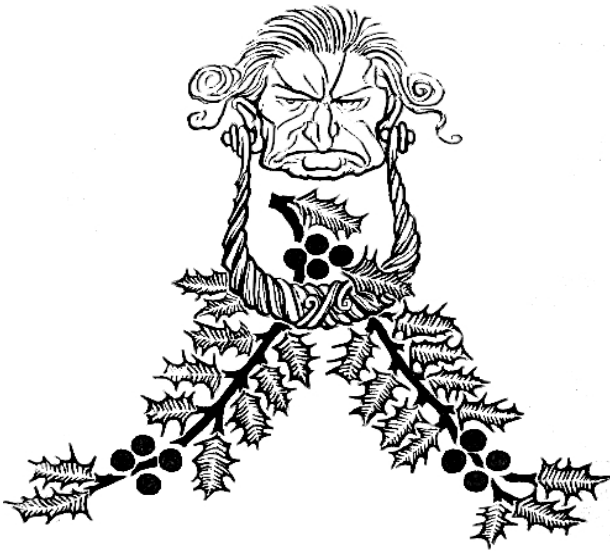

Charles Dickens Et juleeventyr

Charles Dickens

Et juleeventyr

En spøgelseshistorie om julen

Illustreret af Arthur Rackham

eBibliotek 1800
2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Charles Dickens: *Et juleeventyr* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+80 år, og i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Charles Dickens: *Et juleeventyr* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+80 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA

Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første sang: Marleys genfærd

Marley var død – for at begynde med begyndelsen. Derom er der ikke den fjerneste tvivl. Attesten om hans begravelse var underskrevet af præsten, klokkeren, bedemanden og en af følget. Scrooge havde underskrevet den, og Scrooges navn var på Børsen godt for alt, hvad han satte sin hånd under.

Gamle Marley var så død som et dørsøm.

Vel at mærke: Dermed siger jeg ikke, at jeg af egen erfaring ved, hvad dødt der egentlig er ved et dørsøm. Selv kunne jeg være tilbøjelig til at anse et ligkistesøm for det dødeste stykke isenkram, der findes i handelen. Men vore forfædres visdom er nedlagt i denne lignelse, og mine vanhellige hænder bør ikke forgribe sig på den, ellers er det ude med landet. De vil derfor tillade mig udtrykkelig at gentage, at Marley var så død som et dørsøm.

Og Scrooge vidste, at han var død? Ja, naturligvis. Hvor kunne det være andet? Scrooge og han havde været kompagnoner, jeg ved ikke i hvor mange år. Scrooge var hans eneste eksekutor, hans eneste administrator, hans eneste arving, hans eneste efterfølger, hans eneste ven og den eneste, der fulgte ham til graven. Og selv Scrooge var ikke så forfærdelig sønderknust ved

den sørgelige begivenhed, at han ikke viste sig som en fortræffelig forretningsmand på selve begravelsesdagen og højtideligholdt den med en fordelagtig handel.

Ved at omtale Marleys begravelse kommer jeg tilbage til det punkt, hvorfra jeg kom: Der er ingen tvivl om, at Marley var død. Det må man vel lægge mærke til; ellers kan der ikke komme noget vidunderligt ud af den historie, jeg er i færd med at fortælle. Hvis vi ikke var overbevist om, at Hamlets fader var død, før stykket begynder, ville det ikke være mere mærkværdigt, at han gik sig en lille tur om natten i østenvinden på sine egne borgvolde, end det ville være, hvis enhver anden midaldrende herre, efter at mørket var faldet på, letsindigt begav sig hen til et luftigt sted – St. Pauls kirkegård f. eks. – for at overraske sin åndssvage søn.

Scrooge havde ikke ladet gamle Marleys navn male over. I mange år derefter stod der endnu over døren: Scrooge & Marley. Undertiden kaldte folk, der først lige var kommet i forbindelse med firmaet, Scrooge for Scrooge og undertiden for Marley; men han lød begge navne lige godt; det kom ham ud på ét.

Oh, men han var en hård negl, den Scrooge! En klemmende, vridende, gribende, skrabende, gramsende, grisk gammel synder! Hård og skarp som en flintesten, hvoraf stålet endnu aldrig har slået en oplivende gnist; hemmelighedsfuld, selvtilfreds og ensom som en østers. Kulden inden i ham forhærdede hans gamle træk, bed i hans spidse næse, skrumpede hans kinder sammen, stivnede hans gang, gjorde hans øjne røde, hans tynde læber blå og røbede sig lumsk i hans skurrende stemme. Rimfrost dækkede hans hoved, hans øjenbryn og hans jernhårde hage. Han førte altid sin egen lave temperatur med sig; han afkølede sit kontor i hundredagene, så

at det blev til en iskælder, og lod det ikke tø en eneste grad op ved juletid.

Udvortes hede og kulde havde kun ringe indflydelse på Scrooge. Ingen hede kunne gøre ham varm, intet vintervejr bringe ham til at fryse. Ingen blæst var skarpere end han, ingen flygende sne gik mere hårdnakket løs på sit mål, ingen øsende regn var mindre modtagelig for argumenter. Ondt vejr kunne ingen vej komme med ham. Den stærkeste regn og hagl og sne og slud kunne kun i én henseende rose sig af at have noget forud for ham. De øste undertiden ud med begge hænder! Men det gjorde Scrooge aldrig.

Aldrig standsede nogen ham på gaden for med en fornøjet mine at sige: "Hvorledes har De det, min kære Scrooge? Kommer De ikke snart og besøger mig?" Ingen tigger bad ham om en skærv; intet barn spurgte ham om, hvad klokken var; ingen mand eller kvinde havde nogen sinde, så længe Scrooge havde levet, spurgt ham om vej. Selv de blindes hunde syntes at kende ham, og når de så ham komme, trak de gerne deres herrer ind i gange og op ad stræder og logrede så med halen, som om de ville sige: "Slet intet øje er dog bedre end et ondt øje, barske herre!"

Men hvad brød Scrooge sig om det! Det var netop det, han kunne lide. At puffe sig frem på livets befærdede sti og advare al menneskelig deltagelse om at holde sig borte fra ham, var, som man siger, en ren svir for Scrooge.

Engang – det var netop juleaften – sad gamle Scrooge ivrigt beskæftiget i sit handelskontor. Det var et koldt, trist, bidende vejr, tåget overalt, og han kunne høre folkene i gården udenfor gå frem og tilbage og hvæse, banke sig med hænderne på brystet og stampe i brostenene for at holde fødderne varme. Urene i City havde netop slået tre, men det var allerede ganske mørkt; det

havde ikke været lyst hele dagen, og i vinduerne i nabokontorerne flimrede lysene ligesom rødledne fedtklatter i den håndgribelige brune luft. Tågen trængte ind gennem hver sprække og hvert nøglehul og var så tæt udenfor, at skønt gården var en af de smalleste, var husene på den anden side af den dog ikke andet end spøgelse. Ved at se den smudsige sky komme dryppende ned og formørke alt, skulle man troet, at mosekonen boede tæt ved og bryggede i stor målestok.

Døren til Scrooges kontor stod åben, for at han kunne holde øje med sin skriver, der sad i en ynkelig lille celle, en slags brønd, og skrev breve af. Scrooge havde kun ganske lidt ild i sin kamin, men i skriverens var ilden så ringe, at den så ud som et eneste stykke kul. Men han kunne ikke lægge mere på; for Scrooge gemte kulkassen inde hos sig selv, og hvis skriveren kom ind med skuffen, kunne han være vis på, at principalen straks ville forudsige, at de måtte skilles ad. Skriveren tog derfor sit hvide uldtørklæde på og søgte at varme sig ved lyset – en bestræbelse, som dog mislykkedes, da han ikke var en mand med nogen videre stærk fantasi.

"Glædelig jul, morbroder, Gud velsigne Dem!" råbte en munter stemme. Stemmen tilhørte Scrooges søstersøn, der kom så hurtigt bag på ham, at dette var den første underretning, han fik om hans komme. "Åh!" sagde Scrooge, "vås!"

Han var blevet så varm af at gå rask til i tågen og kulden, var denne Scrooges søstersøn, at han glødede over hele kroppen; hans ansigt var rødmosset og smukt, hans øjne funklede og hans ånde dampede.

"Julen noget vås, morbroder?" sagde Scrooges søstersøn. "Det mener De ikke."

"Jo jeg gør," sagde Scrooge. "Glædelig jul! Hvad ret har du til at være glad? Hvad grund har du til at være glad? Du er da ellers fattig nok."

"Nå, lad gå," svarede søstersønnen oprømt. "Hvad ret har De da til at være bedrøvet? Hvad grund har De til at være glaven? De er da rig nok."

Scrooge, der ikke for øjeblikket havde noget bedre svar på rede hånd, sagde atter "Åh!" og sluttede med et "Vås!"

"Vær nu ikke så tvær, morbroder," sagde søstersønnen.

"Hvor kan jeg være andet," svarede morbroderen, "når jeg lever i en sådan narreverden som denne? Glædelig jul! Pokker i vold med din glædelige jul! Hvad er juletiden vel andet for dig, end en tid til at betale regninger, uden at have penge; en tid til at opdage, at du er blevet et år ældre, men ikke en time rigere; en tid til at gøre dine bøger op og finde lutter gældsposter gennem et helt dusin måneder? Hvis det stod til mig," sagde Scrooge forbitret, "skulle hver tosse, der går omkring med "glædelig jul" på sine læber, koges sammen med sin egen julebudding og begraves med en pæl af kristtorn gennem hjertet, skulle han!"

"Morbroder," indvendte søstersønnen.

"Søstersøn," svarede morbroderen barsk, "hold du jul på din måde, og lad mig holde jul på min."

"Holde jul!" gentog Scrooges søstersøn. "Men De holder jo ikke jul."

"Så lad mig lade være," sagde Scrooge. "Du får nok gavn af julen! Du har jo altid haft gavn af den!"

"Der gives vistnok mange ting, jeg kunne have haft gavn af, hvis jeg blot havde benyttet dem rigtigt," svarede søstersønnen, "og deriblandt er også julen. Men jeg er vis på, at jeg altid, når julen er kommet, har – rent bortset fra den ærbødighed, der

skyldes dens hellige navn og oprindelse; som om i øvrigt noget, der hører til den, kan skilles derfra – tænkt på den som en god tid, en venlig, barmhjertig, kærlig, fornøjelig tid; den eneste tid, jeg kender i årets lange række af dage, hvor mænd og kvinder synes at være enige om uforbeholdent at åbne deres tillukkede hjerter og at tænke på de mennesker, der står under dem, som om de virkelig var deres rejsefæller på vejen graven og ikke en anden slags skabninger, bestemt til at gøre andre rejser. Og derfor, morbroder, tror jeg, at skønt julen aldrig har bragt så meget guld eller sølv i min lomme, som der kan ligge på en negl, har den dog gjort og vil den gøre mig gavn, og jeg siger: Gud velsigne den!"

Skriveren i brønden gav uvilkårlig sit bifald til kende; men da han øjeblikkelig indså, hvor upassende dette var, rodede han op i ilden og slukkede derved for stedse den sidste svage gnist.

"Lad mig høre nok en lyd fra Dem," sagde Scrooge, "så skal De komme til at holde jul ved at miste Deres stilling. Du er en vældig taler," vedblev han henvendt til sin søstersøn, "og det undrer mig kun, at du ikke søger at komme ind i parlamentet."

"Vær nu ikke så vred, morbroder, men kom og spis til middag hos os i morgen."

Scrooge sagde, at han ville komme og besøge ham –! Ja, han gjorde såmænd. Han fuldførte hele sætningen og sagde, at han ville komme og besøge ham på den yderste dag.

"Men hvorfor?" udbrød Scrooges søstersøn. "Hvorfor?"

"Hvorfor giftede du dig?" spurgte Scrooge.

"Fordi jeg forelskede mig."

"Fordi du forelskede dig!" snerrede Scrooge, som om det var den eneste ting i verden, der var endnu mere latterlig end en glædelig jul. "Farvel!"

"Men, morbroder, De har jo heller aldrig besøgt mig, inden det skete. Hvorfor vil De da give det som grund for ikke at besøge mig nu?"

"Farvel," sagde Scrooge.

"Jeg trænger ikke til noget fra Dem; jeg forlanger ikke noget af Dem; hvorfor kunne vi ikke være venner?"

"Farvel," sagde Scrooge.

"Det gør mig virkelig meget ondt, at De ikke vil lade Dem overtale. Vi have aldrig haft nogen uoverensstemmelse med hinanden, hvori jeg har været skyld. Men jeg har gjort dette forsøg til ære for julen, og jeg vil bevare mit julehumør til det sidste. Altså, glædelig jul, morbroder!"

"Farvel," sagde Scrooge.

"Og et lykkeligt nytår!"

"Farvel," sagde Scrooge.

Hans søstersøn forlod ham ikke des mindre uden ét hidsigt ord. Han standsede ved yderdøren for at ønske skriveren en glædelig fest, og så kold skriveren også var, var han dog varmere end Scrooge; for han gengældte hjerteligt hans julehilsen.

"Der er en nar til," mumlede Scrooge, der havde hørt, hvad han sagde, "min skriver med femten shillings om ugen og kone og børn, og dog snakker han om en glædelig jul. Han fortjente at komme i dårekisten."

Ved at lukke Scrooges søstersøn ud, havde dette dårekistelem lukket to andre mennesker ind. Det var to statelige herrer, som det var en fornøjelse at se på. De havde taget deres hatte af, da de trådte ind i Scrooges kontor, og stod nu og bukkede for ham med nogle papirer og bøger i hænderne.

Det var to statelige herrer, som det var en fornøjelse at se på.

"Scrooge & Marley, hvis jeg ikke tager fejl," sagde den ene af dem, idet han så på sin navneliste. "Har jeg den fornøjelse at tale med mr. Scrooge eller med mr. Marley?"

"Mr. Marley har nu været død i syv år," svarede Scrooge. "I aften er det netop syv år, siden han døde."

"Vi tvivler ikke på, at hans gavmildhed på det bedste er repræsenteret af hans efterlevende kompagnon," sagde den samme herre, idet han overrakte Scrooge sine papirer.

Det var fuldkommen rigtigt; for de havde været beslægtede ånder. Ved det ildevarslenende ord "gavmildhed" rynkede Scrooge panden, rystede på hovedet og leverede papirerne tilbage.

"På denne festlige tid af året, mr. Scrooge," vedblev ordføreren, idet han tog en pen, "er det endnu mere ønskeligt end ellers, at der kunne blive sørget en smule for de fattige og trængende, som for øjeblikket lider megen nød. Der er tusinder, som savner de almindeligste fornødenheder; hundredtusinder, som savner de almindeligste bekvemmeligheder."

"Findes der da ingen fængsler?" spurgte Scrooge.

"Fængsler i massevis," svarede den anden og lagde atter pennen fra sig.

"Og fattighusene?" spurgte Scrooge. "Er de endnu i funktion?"

"Ja, de er," svarede den fremmede. "Men dog ville jeg ønske, at jeg kunne sige det modsatte."

"Trædemøllen og fattigloven arbejder altså for fuld kraft?" sagde Scrooge.

"De har begge meget travlt."

"Åh, efter hvad De først sagde, var jeg bange for, at der var indtruffet noget, som havde standset dem i deres gavnlige virksomhed," sagde Scrooge. "Det glæder mig meget at høre."

"I den tanke, at de næppe kan siges at skaffe mængden kristelig føde for sjæl og legeme," svarede den anden, "søger nogle af os at tilvejebringe de nødvendige penge for at kunne gøre indkøb af levnedsmidler og brændsel til de fattige. Vi har valgt denne tid, fordi det netop er den tid, hvor nøden føles hårdest og overflødigheden gør sig mest til gode. Hvad tør jeg tegne Dem for?"

"Intet!" svarede Scrooge.

"De ønsker måske ikke, at Deres navn skal nævnes?"

"Jeg ønsker, at man lader mig være i fred," sagde Scrooge.

"Siden De spørger mig om, hvad jeg ønsker, mine herrer, så er det mit svar: Selv gør jeg mig ikke lystig i julen og har ikke råd til

at lade dovne mennesker holde sig muntre. Jeg bidrager til at støtte de indretninger, jeg har nævnt; de koster nok, og de, som døjer ondt, må ty til dem."

"Mange kan ikke ty til dem, og mange ville hellere dø."

"Ville de hellere dø," sagde Scrooge, "var det bedst, om de gjorde det og således formindskede overbefolkningen. Desuden – undskyld mig – det ved jeg ikke noget om."

"Men De kunne vide noget om det," bemærkede den anden.

"Det kommer ikke mig ved," svarede Scrooge. "Det er nok for en mand at forstå sig på sine egne sager og ikke at blande sig i andres. Jeg har altid nok at gøre med mine egne. Farvel, mine herrer."

Da de fremmede herrer så, at det ville være unyttigt at søge at forfølge sagen videre, gik de. Scrooge tog atter fat på sit arbejde med bedre tanker om sig selv og i en mere oprømt stemning end sædvanlig.

Imidlertid tiltog tågen og mørket i den grad, at folk løb omkring med blussende fakler og tilbød at gå foran karethestene og vise dem vej. Det gamle tårn på en kirke, hvis barske gamle klokke altid kiggede skælmisk ned på Scrooge gennem et gotisk vindue i muren, blev usynligt og slog time- og kvarterslagene oppe i skyerne med en skælvende dirren, som om tænderne klaprede i dets forfrosne mund deroppe. Kulden blev meget streng. I hovedgaden på hjørnet af strædet var nogle arbejdsfolk i færd med at istandsætte gasrørene og havde tændt et stort bål i en kulpande, og omkring den havde en hob pjaltede mænd og drenge flokket sig og varmede, henrykte og blinkende med øjnene, deres hænder ved ilden. Da proppen i vandrenden var blevet overladt til sig selv, stivnede dens oversvømmelser pludselig og forvandlede sig til menneskefjendsk is. Den klare

belysning i butikkerne, hvor kristtornens kviste og bær bragede i heden fra vindueslamperne, gjorde blege folk rødmossede, idet de gik forbi. Vildthandlernes og urtekræmmernes butikker blev til rene forlystelsesanstalter og strålede i sådan en glans og pragt, at det var så godt som umuligt at tro, at så kedsommelige ting som køb og salg kunne have noget at gøre dermed. I sin faste borg Mansion House gav borgmesteren sine halvhundrede kokke og kældermestre befaling til at holde jul således, som der bør holdes jul i en borgmesters hus, og selv den lille skrædder, som han den foregående mandag havde idømt en bøde på fem shillings, fordi han havde været fuld og blodtørstig på gaden, rørte buddingen til den følgende dag sammen på sit tagkammer, mens hans magre kone med sit lille barn ved brystet gik ud for at købe oksekødet.

Endnu mere tåget og koldt! Gennemtrængende, isnende, bidende koldt! Ejeren af en ussel lille, ung næse, hvorpå den forsultne kulde gnavede, ligesom hunde gnaver på et ben, bukkede sig ned til Scrooges nøglehul for at traktere ham med en julevise; men ved den første lyd af:

Glædelig jul, du herre så fin,
gid nød ej nærme sig døren din!

greb Scrooge linealen med en sådan kraft, at sangeren flygtede i største forfærdelse og overlod nøglehullet til tågen og den endnu mere åndsbeslægtede frost.

Omsider kom tidspunktet til at lukke kontoret. Med synlig uvilje rejste Scrooge sig fra sin stol og indrømmede stiltiende dette faktum over for skriveren, der sad og ventede i brønden. I en fart fik denne slukket sit lys og hatten på.

"De vil velsagtens have hele dagen fri i morgen?" sagde Scrooge.

"Hvis det måtte være belejligt, sir."

"Det er slet ikke belejligt," sagde Scrooge, "og heller ikke er det retfærdigt. Hvis jeg nu trak en halfcrown af Deres løn for dette, er jeg vis på, at De ville anse Dem for forurettet."

Skriveren smilede svagt.

"Og dog anser De ikke mig for forurettet, når jeg betaler en dags løn, uden at få en dags arbejde derfor."

Skriveren bemærkede, at det kun var én gang om året.

"En dårlig undskyldning for at bestjæle en mands lomme hver den femogtyvende december!" sagde Scrooge og knappede sin overfrakke lige op til hagen. "Men jeg får vel lade Dem have fri hele dagen; men så må De også være her så meget tidligere den næste morgen!"

Skriveren lovede det, og Scrooge gik brummende sin vej. Kontoret blev lukket i et snuptag, og skriveren med de lange ender af hans hvide uldtørklæde dinglende neden for jakken – han kunne ikke rose sig af at eje en overfrakke – gled til ære for juleaften tyve gange på en glidebane i Cornhill bagefter en hel flok drenge og løb derpå så stærkt, han kunne, hjem til Camden Town for at lege blindbuk.

Bob Cratchit gled til ære for juleaften tyve gange på en glidebane i Cornhill
bagefter en hel flok drenge.

Scrooge spiste sin triste middagsmad på sit sædvanlige triste spisested og gik derpå, efter at have læst alle aviserne og fordrevet resten af aftenen med sin bankbog, hjem for at lægge sig. Han beboede en lejlighed, der havde tilhørt hans afdøde kompagnon, og som bestod af en række mørke værelser i en skummel bygning inde i en gård, hvor denne bygning havde så lidt at bestille, at man næppe kunne nære sig for at tro, at den, mens den endnu var et ganske ungt hus, måtte være løbet derind for at lege skjul med andre huse og ikke havde kunnet finde ud igen. Nu var den både gammel og kedelig nok; for der boede ingen andre end Scrooge i den, idet de øvrige værelser var udlejede til kontorer. Gården var så mørk, at endog Scrooge, der dog kendte hver eneste sten i den, måtte famle sig frem med hænderne. Tågen og frosten hvilede så tungt over husets gamle, sorte port, at det syntes, som om selve vejrets ånd sad på tærsklen i sørgmodige betragtninger.

Nu er det en kendsgerning, at der aldeles ikke var noget ejendommeligt ved dørhammeren, undtagen at den var meget stor. Og ligeledes er det en kendsgerning, at Scrooge havde set den hver morgen og hver aften, så længe han havde boet der på stedet, samt at Scrooge besad så lidt af, hvad man kalder fantasi, som nogen mand i Londons City, derunder indbefattet – hvilket er noget dristigt sagt – kommunalbestyrelsen, rådmændene og hele borgerskabet. Heller ikke må man glemme, at Scrooge ikke havde skænket Marley en eneste tanke, siden han den eftermiddag havde omtalt sin for syv år siden afdøde kompagnon. Og lad nu nogen, om han kan, forklare mig, hvorledes det gik til, at idet Scrooge stak nøglen i låsen, så han – uden at dørhammeren imidlertid var undergået nogen som helst forandring – ikke en dørhammer, men Marleys ansigt.

Ja, Marleys ansigt! Det viste sig ikke i en uigennemtrængelig skygge således som de andre genstande i gården, men havde et uhyggeligt lys ved sig, ligesom en rådden hummer i en mørk kælder. Det var hverken forbitret eller glubsk, men så på Scrooge således, som Marley havde plejet at se på ham, med de spøgelsesagtige briller skudt op på den spøgelsesagtige pande. Håret var så underlig forpjusket ligesom af blæst eller opvarmet luft, og skønt øjnene stod vidt opspilet, var de dog aldeles ubevægelige. Dette i forbindelse med den ligblå farve gjorde det rædsomt at se; men det rædsomme ved det syntes snarere at være påtvunget det mod dets vilje, end at udgøre en del af dets eget udtryk.

Medens Scrooge så vist på dette mærkelige syn, blev det atter til en dørhammer.

At sige, at han ikke blev overrasket, eller at han ikke følte en skrækkelig fornemmelse i sit blod, som han fra barnsben ikke havde kendt noget til, ville være usandt. Han lagde igen sin hånd på nøglen, som han havde sluppet, drejede den trodsigt om, gik ind og tændte sit lys.

Han tøvede ganske vist et øjeblik tvivlrådig, før han lukkede døren, og så først forsigtigt bag ved den, som om han halvvejs ventede at blive forskrækket ved at se Marleys hårpisk stikke frem i forstuen. Men der var ingenting på bagsiden af døren, undtagen de skruer og møtrikker, hvormed dørhammeren var sat fast, og derfor sagde han:

"Humbug!" og lukkede døren med et smæld.

Lyden rungede gennem huset som et tordenskrald. Hvert værelse ovenpå, hvert fad i vinhandlerens kælder nedenunder syntes at have sit eget, særlige ekko. Men Scrooge var ikke den mand, der lod sig skræmme af ekkoer; han lukkede døren

forsvarligt og gik gennem forstuen op ad trappen, og det oven i købet ganske langsomt, medens han pudsede lyset undervejs.

Man kan snakke om at køre med en karet med seks heste for op ad en god, gammel trappe eller gennem en dårlig, ny parlamentsbeslutning [Note 1\)](#), men det er mit ramme alvor, når jeg siger, at man kunne have fået en ligvogn op ad denne trappe og det på tværs, og at den kunne have gjort det i al magelighed. Der var bredt nok til dette, og endda plads til overs, hvilket måske var grunden til, at Scrooge troede at se en ligvogn køre foran sig i tusmørket. Gangen ville slet ikke have været for godt oplyst, selv om der havde været en halv snes gaslygter ude fra gaden, så man kan tænke sig til, at den var temmelig mørk med Scrooges lille prås.

Op gik da Scrooge uden at bryde sig det ringeste derom; for mørket er billigt, og Scrooge kunne godt lide det. Men før han lukkede sin tunge dør, gik han igennem værelserne for at se, om alt var i orden. Han huskede endnu ansigtet så godt, at han ønskede at gøre dette.

Dagligstuen, sovekammeret, pulterkammeret, alting som det skulle være. Ingen under bordet, ingen under sofaen; i kaminen en svag ild; ske og skål på rede hånd, og den lille kasserolle med havresuppe – Scrooge havde snue – på risten. Ingen under sengen; ingen i skabet; ingen i hans slåbrok, der hang i en mistænkelig stilling på væggen. Pulterkammeret som sædvanligt. Et gammelt kamingitter, nogle gamle sko, to fiskekurve, en servante på tre ben og en ildrager.

*Ingen under sengen, ingen i skabet, ingen i hans slåbrok, der hang i en
mistænkelig stilling på væggen.*

Fuldt beroliget trak han døren til og drejede nøglen om – drejede nøglen to gange om, hvilket ellers ikke var hans vane, og efter således at have sikret sig mod enhver overraskelse, tog han sit halsbind af, sin slåbrok, sine tøfler og sin nathue på og satte sig foran kaminilden for at nyde sin havresuppe.

Det var unægtelig en meget svag ild, så godt som for intet at regne på en så bitterlig kold aften. Han var nødt til at sætte sig tæt ved den og krybe sammen over den, før han kunne få den mindste varmemefornemmelse ud af den håndfuld brændsel. Kaminen selv var gammel; den var for længe siden blevet opført af en hollandsk købmand og belagt med gammeldags hollandske porcelænsplader med billeder fra den hellige skrift. Det var Kain'er og Abel'er, Faraos døtre, dronninger af Saba, engle, der som sendebud steg ned gennem luften på skyer som fjerdyner, Abraham'er, Belsazzar'er, apostle, der stak til søs i sauceskåle, hundrede skikkelser, som kunne tiltrække sig hans opmærksomhed, og dog kom den for syv år siden afdøde Marleys ansigt, ligesom den gamle profets stav, og opslugte det hele. Havde alle de blanke porcelænsplader været en tom flade og haft evnen til at skabe et eller andet billede på sin overflade af Scrooges usammenhængende tankestykker, ville man have set en gengivelse af gamle Marleys hoved på hver eneste en af dem.

"Vås!" sagde Scrooge og gik over gulvet. Efter at have gået flere gange frem og tilbage satte han sig igen. Idet han lagde sit hoved tilbage i stolen, faldt hans blik på en klokke, der aldrig blev brugt og som hang i stuen og i et eller andet, nu glemt øjemed stod i forbindelse med et værelse i den øverste etage i bygningen. Det var med stor forbavselse og en sælsom, uforklarlig angst, at han, idet han så på denne klokke, lagde mærke til, at den begyndte at røre sig. Til at begynde med rørte den sig så sagte, at den næppe

frembragte en lyd; men snart ringede den lydeligt, og det samme gjorde hver eneste klokke i huset.

Dette kunne måske have været et halvt eller et helt minut; men det syntes at vare en time. Klokkerne holdt op, ligesom de var begyndt, på én gang. De afløstes af en raslende lyd dybt nedenunder, som om nogen slæbte en tung lænke hen over fadene i vinhandlerens kælder. Derved kom Scrooge til at huske på at han havde hørt sige, at spøgelser plejer at slæbe rundt med lænker i de huse, som de hjemløse.

Kælderdøren fløj op med et drøn, og larmen hørtes langt tydeligere på gulvet nedenunder; derefter kom den op ad trappen og endelig lige hen til hans dør.

"Det er alligevel noget vås!" sagde Scrooge. "Jeg vil ikke tro det."

Imidlertid skiftede han dog farve, da det uden at standse gik videre gennem den svære dør og kom ind i stuen lige for hans øjne. Idet det kom ind, blussede den døende lue op, som om den råbte: "Jeg kender ham! Marleys genfærd!" og svandt så ind igen.

Det samme ansigt, det selvsamme. Marley med sin pisk, sædvanlige vest, snævre benklæder og støvler, på hvilke kvasterne strittede frem ligesom hans pisk, hans kjoleskøder og hårene på hans hoved. Lænken, han slæbte på, var hæftet sammen om hans liv. Den var lang og snoede sig omkring ham som en hale og bestod – Scrooge iagttog den nøje – af pengekasser, nøgler, hængelåse, hovedbøger, dokumenter og tunge punge, alt sammen af stål. Hans legeme var gennemsigtigt, så at Scrooge, mens han betragtede ham og så igennem hans vest, kunne se de to knapper på ryggen af hans kjole.

Scrooge havde ofte hørt sige, at Marley intet hjerte havde; men han havde aldrig troet på det før nu.

Nej, ikke engang nu troede han det. Skønt han så lige lukt igennem spøgelse og så det stå foran sig; skønt han følte den isnende virkning af dets dødskolde øjne og tydelig kunne se vævningen i det sammenlagte tørklæde, der var bundet omkring dets hoved og hage, var han dog stadig vantro og kæmpede imod sine sanser.

"Hvad godt?" sagde Scrooge bidende og kold som altid. "Hvad ønsker De af mig?"

"Meget!" – Marleys røst; det var der ingen tvivl om.

"Hvem er De?"

"Spørg mig, hvem jeg *var*."

"Hvem *var* De da?" spurgte Scrooge med hævet stemme. "De er nøjeregnende af en ubuden – gejst at være." Han havde nær sagt "gæst", men satte det andet i stedet som mere passende.

"I levende live var jeg din kompagnon Jacob Marley."

"Kan De – kan De sætte Dem ned?" spurgte Scrooge og så tvivlende på ham.

"Ja."

"Så gør det da."

Scrooge havde stillet spørgsmålet, fordi han ikke vidste, om et så gennemsigtigt genfærd var i stand til at tage en stol, og han følte, at det i tilfælde af, at det var umuligt, kunne medføre nødvendigheden af en ubehagelig forklaring. Men genfærdet satte sig på den anden side af kaminen, som om det var ganske vant til det.

"Du tror ikke på mig," bemærkede genfærdet.

"Nej," sagde Scrooge.

"Hvilket bevis vil du have for min virkelighed, foruden dine egne sanser?"

"Det ved jeg ikke," svarede Scrooge.

"Hvorfor tvivler du på dine egne sanser?"

"Fordi," sagde Scrooge, "en ubetydelighed virker på dem. En ringe uorden i maven gør dem upålidelige. De er måske et ufordøjjet stykke oksekød, en klat sennep, en bid ost, en lille stump af en halvkogt kartoffel. De ser snarere ud til at være kommet fra spisekammeret end fra gravkammeret, hvad De så end er."

Scrooge havde just ikke for skik at gøre løjer, og heller ikke følte han sig på nogen måde i dette øjeblik oplagt til skæmt. Sandheden er, at han gjorde sig umage for at være rask på det for at give sine tanker en anden retning og kue sin angst; for spøgelsesets stemme gik ham gennem marv og ben.

At sidde og stirre på disse stive, glasagtige øjne, uden at mæle et ord, om det så kun var et øjeblik, følte Scrooge ville være nok til at gøre det af med ham. Der var tillige noget frygtelig uhyggeligt i, at spøgelseset medførte sin egen infernalske atmosfære. Scrooge kunne ikke selv mærke den; men det var åbenbart tilfældet; for skønt genfærdet sad aldeles stille, bevægedes dog dets hår, kjoleskøder og støvlekvaster ligesom af den hede damp fra en ovn.

"Ser De denne tandstikker?" sagde Scrooge, idet han af den ovenanførte grund hurtigt tog fat, hvor han slap, for, om det også kun var for et sekund, at vende spøgelsesets stenhårde blik bort fra ham selv.

"Ja," svarede genfærdet.

"De ser ikke på den," sagde Scrooge.

"Jeg ser den alligevel," sagde genfærdet.

"Godt," svarede Scrooge. "Jeg behøver kun at synke den, og jeg bliver resten af mine dage forfulgt af en hel hær af småtrolde, som jeg selv har skabt allesammen. Vås, siger jeg Dem, vås!"

Ved disse ord opløftede ånden et frygteligt skrig og rystede sin lænke med en så afskyelig og forfærdelig larm, at Scrooge måtte holde fast i sin stol for ikke at falde i afmagt. Men hvor meget større blev ikke hans rædsel, da spøgelseset tog bindet om sit hoved af, som om det var for varmt at have på inden døre, hvorpå dets underkæbe sank ned på brystet af det!

Scrooge faldt på knæ og rakte hænderne i vejret.

"Nåde!" sagde han. "Frygtelige syn, hvorfor forfølger du mig?"

"Mand med det jordiske sind," svarede genfærdet, "tror du på mig eller ikke?"

"Jeg tror, jeg må jo tro på dig," sagde Scrooge. "Men hvorfor vandrer ånder på jorden, og hvorfor kommer de til mig?"

"Det kræves af ethvert menneske," svarede genfærdet, "at den ånd, der bor i det, skal vandre om blandt dets medmennesker og rejse vidt og bredt omkring; og drager denne ånd ikke ud i dette liv, er den fordømt til at gøre det efter døden. Den er dømt til at vandre gennem verden – oh ve mig! – og være vidne til, hvad den ikke kan deltage i, men hvad den kunne have deltaget i her på jorden og kunne have forvandlet til lyksalighed!"

Atter opløftede spøgelseset et skrig, rystede sin lænke og vred sine skyggeagtige hænder.

"Du er lænket," sagde Scrooge skælvende. "Sig mig hvorfor?"

"Jeg bærer den lænke, jeg smedede her i livet," svarede genfærdet. "Jeg lavede den led for led og alen for alen; jeg omgjordede mig med den af min egen fri vilje, og af min egen fri vilje bar jeg den. Er mønstret af den fremmed for dig?"

Scrooge skælvede mere og mere.

"Eller vil du," vedblev genfærdet "lære vægten og længden at kende af den stærke kæde, som du selv bærer? Den var fuldt så tung og lang som denne for syv juleaftener siden, og du har arbejdet på den efter den tid. Det er en vægtig lænke!"

Scrooge så sig om på gulvet i den forventning at se sig omgivet af en halvtreds til tres favne jernkætting; men han kunne ikke se noget.

"Jacob," sagde han bønfoldende, "gamle Jacob Marley, sig mig mere; tal nogle trøstende ord til mig."

"Jeg har ingen trøst at give," svarede genfærdet. "Den kommer fra andre steder, Ebenezer Scrooge, og bringes af andre tjenere til andre slags mennesker. Heller ikke kan jeg sige dig, hvad jeg gerne ville; det er kun meget lidt mere, jeg tør sige dig. Jeg kan ikke hvile, jeg kan ikke tøve, jeg kan ikke dvæle på noget sted. Min ånd vandrede aldrig uden for vort kontor – læg vel mærke til det! – mens jeg levede, bevægede min ånd sig aldrig uden for vor pengeomsætningshules snævre grænser, og møjsommelige rejser ligger nu for mig!"

Scrooge havde den vane at stikke hænderne i bukselommerne, hver gang han faldt i tanker. Idet han grublede over, hvad genfærdet havde sagt, gjorde han det også nu, men uden at slå øjnene op eller rejse sig af sin knælende stilling.

"Du må have været langsom af dig, Jacob," sagde Scrooge i en forretningsmæssig tone, skønt ydmyg og ærbødig.

"Langsom!" gentog genfærdet.

"Død i syv år," mumlede Scrooge. "Og rejst i al den tid?"

"Hele tiden," sagde genfærdet. "Ingen rist eller ro. Uophørlige samvittighedskvaler."

"Rejser du hurtigt?" spurgte Scrooge.

"På stormens vinger," svarede genfærdet.

"Du må kunne have tilbagelagt et godt stykke på syv år," sagde Scrooge.

Da genfærdet hørte dette, opløftede det igen et skrig og raslede således med sin lænke i nattens dødsstilhed, at kvarteret med god ret ville kunne anklage det som rolighedsforstyrrer.

"At være fanget, bundet og smedet i dobbelte lænker," udbrød spøgelse, "ikke at vide, at århundreder af uafladeligt arbejde ved udødelige væsener for denne jord må gå over i evigheden, før det gode, hvorfor den er modtagelig, kan blive fuldkomment udviklet! Ikke at vide, at enhver kristelig ånd, som arbejder med kærlighed i sin lille kreds, hvilken denne så er, vil finde sit dødelige liv for kort i forhold til det uendelig meget gode, den kunne udrette. Ikke at vide, at strømme af angertårer ikke kunne gøre bod for et eneste forspildt liv! Og dog var jeg således! Oh, således var jeg!"

"Men du var altid en god forretningsmand, Jacob," stammede Scrooge, der nu begyndte at anvende dette på sig selv.

"Forretningsmand!" udbrød genfærdet og vred atter sine hænder. "Menneskeslægten var min forretning. Det fælles vel var min forretning; kærlighed, barmhjertighed, overbærenhed og velvilje hørte alle til min forretning. Det, der hørte til min daglige syssel, var kun en dråbe vand i min forretnings omfattende ocean!"

Det holdt sin lænke en arms længde ud fra sig, som om den var årsagen til al dets unyttige sorg, og kastede den atter tungt ned på gulvet.

"På denne tid af det rullende år," sagde spøgelseset, "lider jeg mest. Hvorfor vandrede jeg gennem skarer af medskabninger og vendte mine øjne nedad, uden nogen sinde at løfte dem op til hin velsignede stjerne, som førte de vise mænd fra Østerland hen til en fattig hytte? Gaves der ingen fattige hytter, hvorhendes lys kunne have ført mig?"

Scrooge blev såre ilde til mode ved at høre spøgelseset tage således på vej og begyndte at skælve stærkt.

"Hør mig!" udbrød genfærdet. "Min tid er næsten udløbet."

"Det vil jeg," sagde Scrooge. "Men vær ikke hård imod mig! Bliv endelig ikke højtravende, Jacob!"

"Hvorledes det går til, at jeg viser mig for dig i en skikkelse, som du kan se, tør jeg ikke sige. Mange gange har jeg siddet usynlig ved din side."

Det var ingen behagelig tanke. Scrooge gøs og tørrede sveden af sin pande.

"Det er ingen let del af min bod," vedblev genfærdet. "Jeg kommer her i nat for at gøre dig opmærksom på, at du endnu

har en udsigt og et håb om at kunne undgå min skæbne. En udsigt og et håb, som jeg skaffer dig, Ebenezer."

"Du var mig altid en trofast ven," sagde Scrooge. "Tak."

"Du vil," vedblev genfærdet, "få besøg af tre ånder."

Scrooge blev næsten lige så lang i ansigtet, som genfærdet før var blevet.

"Er det den udsigt og det håb, du talte om, Jacob?" spurgte han stammende.

"Ja."

"Så – så tror jeg, at jeg helst vil være fri," sagde Scrooge.

"Uden deres besøg," sagde genfærdet, "kan du ikke håbe at undgå den sti, jeg færdes på. Vent den første i morgen nat, når klokken slår ét."

"Kunne jeg ikke tage dem allesammen på én gang og således få det overstået, Jacob?" ytrede Scrooge.

"Vent den anden den næste nat til samme tid. Vent den tredje natten derefter, når det tolvte slag har hørt op at dirre. Sørg for, at du aldrig mere får mig at se, og sørg for din egen skyld for ikke at glemme, hvad der er foregået imellem os."

Da spøgelse havde sagt disse ord, tog det bindet, der lå på bordet, og bandt det om hovedet ligesom før. Scrooge mærkede dette af den skrattende lyd, dets tænder frembragte, da kæberne bragtes til at røre hinanden ved hjælp af bindet. Han dristede sig til at slå øjnene op og så sin overnaturlige gæst stå lige over for sig med lænken viklet op omkring sin arm.

Synet gik baglæns bort fra ham, og ved hvert skridt, det gjorde, åbnede vinduet sig lidt, så at det stod på vid gab, da spøgelse kom hen til det. Det vinkede til Scrooge, at han skulle nærme sig, hvad han gjorde. Da de var to skridt fra hinanden, opløftede Marleys genfærd sin hånd og advarede ham om ikke at

komme nærmere. Scrooge blev stående, ikke så meget af lydighed, som af forbavselse og frygt; for idet genfærdet løftede hånden, mærkede han en forvirret larm i luften, usammenhængende klagelyde og jammerskrig, ubeskrivelig sorgfulde og selvbebrejdende suk. Efter at have lyttet et øjeblik, istemte spøgelse de bedrøvelige toner og svævede ud i den kolde, sorte nat.

Drevet af en fortvivlet nysgerrighed, gik Scrooge hen til vinduet og så ud.

Luften var opfyldt af spøgelser, som vandede sig og i rastløs hast vandrede hid og did; alle bar de lænker ligesom Marleys genfærd; nogle få – det var måske brødefulde ministerier – var lænket sammen; intet af dem var frit. Mange af dem havde i levende live været Scrooges personlige bekendte. Han havde været meget fortrolig med et gammelt spøgelse i en hvid vest og med et uhyre stort jernpengeskab bundet til anklen, og det skreg ynkeligt, fordi det var ude af stand til at hjælpe en ulykkelig kvinde med et lille barn, som det så nede under sig på et dørtrin. Alles elendighed bestod tydeligt deri, at de i en god hensigt søgte at gribe ind i menneskelige anliggender, men for stedse havde mistet evnen dertil.

Luften var opfyldt af spøgelser, som vandede sig og i rastløs hast vandrede hid og did.

Om disse væsener svandt hen i tåge, eller om tåge omhyllede dem, kunne han ikke sige. Men de og deres åndestemmer svandt bort, og natten blev atter som den havde været, da han gik hjem.

Scrooge lukkede vinduet og undersøgte døren, ad hvilken genfærdet var kommet ind. Den var lukket i lås, således som han selv havde lukket den, og slåen var urørt. Han prøvede på at sige "vås", men ordet døde på hans læber. Og da han trængte vældigt til ro, enten det nu var på grund af den sindsbevægelse, hvori han havde været, eller på grund af dagens besværligheder eller det glimt, han havde set af den usynlige verden, eller genfærdets kedelige tale, eller fordi det var så sent, gik han straks til sengs uden at klæde sig af og faldt øjeblikkelig i søvn.

Anden sang: Den første af de tre ånder

Da Scrooge vågnede, var det så mørkt, at han, idet han kiggede ud af sengen, næppe kunne skelne det gennemsigtige vindue fra værelsets massive vægge, og mens han søgte med sine ilderøjne at trænge gennem mørket, slog klokken i en nærliggende kirke de fire kvarterslag. Han lyttede derfor efter timeslaget.

Til hans store forbavselse blev den tunge klokke ved fra seks til syv og fra syv til otte og regelmæssigt videre indtil tolv. Tolv! Den havde været over to, da han gik til sengs. Uret gik galt. Der måtte være kommet en istap ind i værket. Tolv!

Han trykkede på fjeren i sit repetérur for at give det tossede tårnур en tilrettevisning. Repetérurets hurtige lille puls slog tolv, og så standsede det.

"Men det er jo umuligt," sagde Scrooge, "at jeg kan have sovet en hel dag igennem og langt ind i den næste nat. Det er heller ikke muligt, at der kan være tilstødt solen noget, og at det skulle være tolv middag!"

Da denne tanke var noget foruroligende, kravlede han ud af sengen og famlede sig frem, hen til vinduet. Han var nødt til at gnide isen af ruden med ærmet af sin slåbrok, før han kunne se noget, og selv da kunne han kun se meget lidt. Alt, hvad han kunne opdage, var, at det endnu var meget tåget og overordentlig koldt, og at der ingen larm hørtes af folk, der løb frem og tilbage og gjorde stor ståhej, hvilket upåtvivlelig ville

have været tilfældet, såfremt natten havde drevet den klare dag bort og taget verden i besiddelse. Dette var en stor trøst, for hvordan ville det ikke gå med hans veksler, hvis der ikke mere fandtes dage at regne efter.

Scrooge gik atter til sengs og tænkte og tænkte og tænkte, men uden at kunne blive klog på det. Jo mere han tænkte, desto mere forvirret blev han, og jo større umage han gjorde sig for ikke at tænke, desto mere tænkte han.

Marleys genfærd voldte ham et frygteligt hovedbrud.

Hver gang han efter modent overlæg var blevet enig med sig selv om, at det hele var en drøm, fo'r hans ånd, ligesom en stærk fjeder, der pludselig slippes løs, tilbage til sin første stilling og fremsatte det samme problem til fornyet løsning: "Var det en drøm eller ikke?"

I denne tilstand lå Scrooge, indtil klokkeslagene havde angivet tre kvarter til, og så huskede han pludselig på, at genfærdet havde bebudet ham et besøg, når klokken slog et. Han besluttede at ligge vågen, til timen var ude, – og i betragtning af, at han lige så lidt kunne falde i søvn som at krybe til månen, var dette måske den klogeste beslutning, han kunne tage.

Kvarteret var så langt, at han mere end én gang var overbevist om, at han sig selv uafvidende måtte være faldet i en slummer og have sovet fra klokken. Omsider vækkede dens slag hans lyttende øre.

"Ding, dang!"

"Ét kvarter," talte Scrooge.

"Ding, dang!"

"Halv!" sagde Scrooge.

"Ding, dang!"

"Tre kvarter!" sagde Scrooge.

"Ding, dang!"

"Hel!" sagde Scrooge triumferende, "og dermed er den historie forbi!"

Han talte, før timeklokken havde slået, hvilket den nu gjorde med et dybt, dumpt, hult, tungsindigt ét. I samme øjeblik glimtede et lysskær i værelset, og omhængen om hans seng blev trukket til side.

Omhængen om hans seng blev trukket til side, siger jeg Dem, af en hånd. Ikke omhængen ved hans fødder eller omhængen ved hans ryg, men lige der, hvor han vendte ansigtet hen. Omhængen om hans seng blev trukket til side, og idet Scrooge fo'r op i en halvt liggende stilling, så han sig ansigt til ansigt med den overjordiske gæst, der havde trukket omhængen til side, så tæt ved den, som jeg nu er ved Dem, og jeg står jo i ånden ved Deres albue.

Det var en sælsom skikkelse; den lignede et barn, og dog lignede den ikke så meget et barn som en olding, set gennem et eller andet overnaturligt medium, der gav den udseende af at være trådt tilbage fra øjet og blevet formindsket til et barns størrelse. Dens hår, som hang den ned omkring halsen og ned ad ryggen, var hvidt, ligesom af ælde; og dog var der ikke en rynke i ansigtet, og huden havde den mest blomstrende farve. Armene var meget lange og fast formede; det samme var tilfældet med hænderne, der så ud, som om de kunne tage ualmindelig kraftigt fat. Dens særdeles fint formede ben og fødder var blottede ligesom armene. Den bar en skinnende hvid kjortel, og om livet havde den et funklende bælte, som lyste med en dejlig glans. I hånden holdt den en frisk, grøn kristtorngren, og dens kjortel var i en påfaldende modsætning til dette vinterlige sindbillede besat med sommerblomster. Men det forunderligste

ved den var, at der af dens isse udsprang en blændende klar lysstråle, hvorved alt dette blev synligt, og som uden tvivl var årsagen til, at den i sine mindre livlige øjeblikke brugte en stor lyseslukker til hue, som den nu holdt under armen.

Men selv dette var, da Scrooge med stigende opmærksomhed betragtede den, ikke dens forunderligste egenskab. for ligesom dens bælte tindrede og glimtede snart på et og snart på et andet sted, og det, som i det ene øjeblik var lyst, i det andet blev mørkt, således afvekslede også skikkelsen selv i tydelighed, så at den nu var en genstand med én arm, nu med ét ben, nu med tyve ben, nu et par ben uden hoved, og nu et hoved uden krop, og af disse skyggebilleder var intet omrids at se i det tykke mørke, hvori de smeltede bort. Og midt under hans forundring herover blev den atter sig selv, klar og tydelig som før.

"Er De den ånd, hvis ankomst er blevet forudsagt mig?" spurgte Scrooge.

"Ja!"

Stemmen var blid og venlig, men påfaldende dæmpet, som om den i stedet for at være tæt ved ham, var et stykke borte.

"Hvem og hvad er De?" spurgte Scrooge.

"Jeg er den *svundne* juls genfærd."

"Den for længst svundnes?" spurgte Scrooge, idet han betragtede dens dværgagtige størrelse.

"Nej. *Din* svundnes."

Scrooge kunne måske ikke have givet nogen grund, hvis nogen havde spurgt ham; men han nærede et særligt ønske om at se ånden med hue på og bad den om at tage den på.

"Hvad," udbrød genfærdet, "ville du så snart med jordiske hænder slukke det lys, jeg udbreder? Er det ikke nok, at du er en af dem, hvis lidenskaber har dannet denne hue, og som tvinger

mig til det ene år efter det andet at bære den trykket dybt ned i panden?"

Scrooge fralagde sig ærbødigt enhver tanke om at have villet fornærme, eller at have det mindste vidende om i noget som helst tidsrum af sit liv forsætligt at have rørt åndens hue, hvorpå han tog sig den dristighed at spørge, hvilket ærinde der havde ført den hid.

"Dit vel!" sagde genfærdet.

Scrooge sagde, at han var ham meget forbunden, men kunne dog ikke bare sig for den tanke, at en uforstyrret nattero bedre ville have fremmet dette øjemed. Ånden måtte have hørt ham tænke; for den sagde straks:

"Din frelse da. Pas på!"

Den udstrakte sin stærke hånd, medens den talte, og tog ham lempeligt ved armen.

"Rejs dig og gå med mig!"

Det ville have været forgæves, hvis Scrooge havde undskyldt sig med, at vejret og tiden ikke egnede sig til vandringer til fods; at sengen var varm og termometret et langt stykke under frysepunktet; at han kun var let klædt i slåbrok, nathue og tøfler, og at han desuden for tiden havde snue. Dette tag i hans arm var, skønt blidt som af en kvindes hånd, ikke til at modstå. Han rejste sig; men da han så, at ånden gik hen mod vinduet, greb han bønfoldende i dens kjortel.

"Jeg er et dødeligt menneske," indvendte Scrooge, "og udsat for at falde."

"Føl kun et tryk af min hånd der," sagde ånden og lagde den på hans hjerte, "og du skal blive holdt oppe i mere end dette!"

Medens disse ord blev udtalt, gik de gennem væggen og stod ude på en åben landevej med marker på begge sider. Byen var

helt forsvundet. Ikke et spor af den var at se. Mørket og tågen var forsvundet sammen med den; det var en klar, kold vinterdag, og der lå sne på jorden.

"Du gode Gud!" sagde Scrooge og slog hænderne sammen, idet han så sig om. "Her voksede jeg op! Her var jeg som dreng!"

Ånden så mildt på ham. Skønt dens blide berøring kun havde været let og forbigående, forekom det dog den gamle mand, som om han endnu kunne føle den. Han mærkede tusinde dufte svæve i luften, og til enhver af dem knyttede der sig tusinde for længe, længe siden glemte tanker, forhåbninger, glæder og sorger.

"Din læbe dirrer," sagde genfærdet, "og hvad er det, du der har på kinden?"

Scrooge mumlede med en underlig snøften i sin stemme, at det var en filipens, og bad genfærdet føre ham, hvorhen det ville.

"Husker du vejen?" spurgte ånden.

"Om jeg husker den?" udbrød Scrooge med varme. "Jeg kunne gå her med tilbundne øjne."

"Underligt nok, at du har kunnet glemme den i så mange år!" bemærkede genfærdet. "Lad os gå videre."

De gik hen ad vejen, hvor Scrooge genkendte hvert led, hvert skilt, hvert træ, indtil en lille købstad viste sig i det fjerne med dens bro, dens kirke og dens bugtede flod. Nogle langhårede ponyer så man nu komme travende imod dem med drenge på ryggen, der råbte til andre drenge i forskellige landlige køretøjer, som blev styret af landboere. Alle disse drenge var i ypperligt humør og råbte til hinanden, indtil de brede agre var så fulde af munter musik, at den frostklare luft lo ved at høre den.

"De er kun skygger af de ting, som har været," sagde genfærdet. "De ved intet af os."

De glade rejsende kom nærmere, og idet de kom, kendte og nævnte Scrooge dem ved navn alle til hobe. Hvorfor blev han så grænseløs glad ved at se dem? Hvorfor tindrede hans kolde øje og bankede hans hjerte, idet de drog forbi? Hvorfor opfyldtes han af fryd, da han hørte dem ønske hinanden en glædelig jul, når de skiltes ad ved korsveje og gangstier for at begive sig til deres hjem? Hvad kom den glædelige jul Scrooge ved? Pokker i vold med den glædelige jul! Hvad godt havde den nogen sinde gjort ham?

"Skolen er ikke ganske tom," sagde genfærdet. "Der sidder endnu et forladt og forsømt barn alene tilbage."

Scrooge sagde, at han vidste det, og han sukkede.

Fra hovedlandevejen bøjede de ind på en velkendt sti og nærmede sig en bygning af mørkerøde mursten, hvis tag var forsynet med en lille kuppel, som havde en vejrhane på toppen, og hvori der hang en klokke. Det var ret stort hus, som det var gået noget tilbage for; de rummelige udhuse var kun lidet benyttet, væggene i dem fugtige og mosgroede, vinduerne sønderslåede og dørene forfaldne. Hønsene spankulerede klukkende omkring i staldene, og vognskurene og ladegulvene var bevokset med græs. Og heller ikke havde det beholdt mere af sin gamle statelighed indenfor; for idet de trådte ind i den skumle forstue og så gennem de åbne døre ind i de mange værelser, fandt de dem kummerligt møblerede, kolde og øde. Der var en jordet lugt i luften, en kold tomhed ved stedet, som på en eller anden måde vakte forestillingen om for megen ståen op før daggry og for lidt at spise.

De gik, genfærdet og Scrooge, gennem forstuen hen til en dør på bagsiden af huset. Den åbnede sig for dem og viste dem et langt, øde og trist værelse, som to rækker simple fyrretræsbænke

og pulte gjorde endnu mere øde og trist. Ved en af pultene sad en enlig dreng og læste ved en svag ild, og Scrooge satte sig på en bænk og græd ved at se sit stakkels forglemte jeg, således som han forud havde været.

Ikke et hemmeligt ekko i huset, ikke en mus, der peb eller rumsterede bag panelet, ikke et dryp fra den halvt optøede tagrende i den ensomme baggård, ikke et suk blandt de afbladede grene på en eneste forknytt poppel, ikke en dør, der knirkede i den tomme ladebygning, nej, ikke en sprutten af ilden, uden at alt dette sænkede sig i Scrooges hjerte med en mildnende virkning og gav hans tårer friere løb.

Ånden berørte hans arm og pegede på hans yngre jeg, der var så fordybet i sin læsning. Pludselig stod en mand i udenlandsk klædedragt, vidunderlig tydelig og levende at se til, uden for vinduet. Han havde en økse i sit bælte og trak et æsel, som var belæsset med brænde.

"Hvad, det er jo Ali Baba!" udbrød Scrooge henrykt. "Det er den kære, gamle, skikkelige Ali Baba! Ja, ja, jeg kender ham! En juleaften, da det ensomme barn derhenne var blevet her ganske ene tilbage, kom han, for første gang, akkurat lige sådan. Den stakkels dreng! Og Valentin," sagde Scrooge, "og hans vilde broder Orson, der har vi dem! Og hvad er det nu, han hedder, han, som, medens han sov, blev lagt i bare underbukser ved porten i Damaskus? Ser De ham ikke? Og sultanens rideknægt, som genierne vendte op og ned på; der står han på hovedet! Skader ham ikke. Det glæder mig. Hvorfor ville han også gifte sig med prinsessen?"

At have hørt Scrooge med den mest mærkværdige røst mellem latter og gråd anvende sin naturs hele alvor på sådanne emner

og set hans oplivede og spændte ansigt, ville unægtelig have været en overraskelse for hans forretningsvenner i staden.

"Der er papegøjen!" udbrød Scrooge. "Grøn krop og gul hale og med noget ligesom et salathoved oppe på hovedet; der er den! Den stakkels Robinson Crusoe, den kaldte på ham, da han kom hjem igen, efter at han havde sejlet rundt omkring øen. "Stakkels Robinson Crusoe, hvor har du været, Robinson Crusoe?" Manden troede, at han drømte, men det gjorde han ikke; det var jo papegøjen. Og der er Fredag; han løber ned til den lille bugt, som om det gjaldt hans liv. Hej! Hop! Holla!"

Med en for hans karakter højst usædvanlig brat overgang sagde han derpå af medynk med sit tidligere jeg: "Stakkels dreng!" og græd igen.

"Jeg ville ønske," mumlede Scrooge, idet han stak hånden i lommen og så sig om, efter at have tørret sine øjne med sit opslag; "dog nu er det for sent."

"Hvad er det?" spurgte ånden.

"Intet," sagde Scrooge, "intet. Der var en dreng, som sang en julevisе uden for min dør i aftes. Jeg kunne have lyst til at give ham noget; det er det hele."

Genfærdet smilede tankefuldt og slog ud med hånden, idet det sagde; "Lad os betragte nok en jul!"

Scrooges tidligere jeg blev større ved disse ord, og værelset blev lidt mørkere og mere smudsigt. Panelerne revnede, vinduerne knagede, små stykker gips faldt ned fra loftet, og de nøgne lægter kom til syne; men hvorledes alt dette gik til, vidste Scrooge lige så lidt som De. Han vidste kun, at det var ganske rigtigt; at det havde tildraget sig således; at der var han, atter alene, efter at alle de andre drenge var rejst hjem i de glade helligdage.

Nu læste han ikke, men gik modfalden op og ned ad gulvet. Scrooge så på genfærdet og kastede med en sørgmodig rysten på hovedet forventningsfuldt sit blik hen mod døren. Den gik op, og en lille pige, langt yngre end drengen, kom farende ind, slyngede sine arme om hans hals og kaldte ham under mange kys: "Kære, kære broder!"

"Jeg er kommet for at hente dig hjem, kære broder!" sagde pigebarnet, idet hun klappede i de små hænder og lo. "For at hente dig hjem, hjem, hjem!"

"Hjem, lille Fan?" svarede drengen.

"Ja," sagde pigebarnet, strålende af glæde. "Hjem, rigtig for alvor hjem; hjem for bestandig. Fader er langt venligere, end han ellers plejer at være, så at det er ligesom i Himlen der hjemme. Han talte så mildt til mig en rar aften, da jeg skulle til sengs, at jeg ikke var bange for at spørge ham endnu engang, om du ikke måtte komme hjem, og så sagde han jo, det måtte du nok, og sendte mig af sted i en karet for at hente dig. Og nu skal du være en stor mand," sagde barnet og åbnede sine øjne, "og aldrig mere vende tilbage hertil; men først skal vi være sammen hele julen igennem og ordentlig more os."

"Men hvor du er blevet stor, lille Fan!" udbrød drengen.

Hun klappede i hænderne og lo og søgte at nå hans hoved, men da hun var alt for lille til det, lo hun igen og stillede sig på tåspidserne for at omfavne ham. Derpå begyndte hun i sin barnlige ivrighed at trække ham hen til døren, og da han hellere end gerne ville bort, fulgte han med hende.

En frygtelig stemme i forstuen råbte: "Bær master Scrooges kuffert her ned!" og i forstuen viste skolemesteren selv sig og stirrede med glubsk nedladdenhed på master Scrooge og jog ham en frygtelig skræk i livet ved at tage ham i hånden. Derpå førte

han ham og hans søster ind i det gyseligste hul af en stadsstue, som man kunne se for sine øjne, hvor landkortene på væggene og himmel- og jordgloberne i vinduerne var ganske matte af kulde; her fremtog han en karaffel mærkværdig let vin og en klump mærkværdig tung kage, og af disse lækkerier uddelte han små portioner til de unge mennesker, idet han på samme tid sendte en meget mager tjenestepige ud med et glas med "noget" til postillonen, der svarede; at han takkede herren, men hvis det var af den samme tønne, han før havde fået af, ville han helst være fri for det. Imidlertid var master Scrooges kuffert blevet bundet fast oven på vognen, hvorefter børnene med stor fornøjelse sagde farvel til skolemesteren, og da de havde sat sig ind i vognen, svingede de lystigt ud gennem indkørslen, idet de hurtige hjul fejede rimfrosten og sneen som skum af de mørke graner.

Han fremtog en mærkværdig let vin og en klump mærkværdig tung kage.

"Hun var altid en fin skabning, som ikke kunne tåle et vindpust," sagde genfærdet. "Men hun havde et stort hjerte."

"Det havde hun," råbte Scrooge. "De har ret. Jeg vil ikke modsige det, ånd. Det forbyde Gud!"

"Hun døde som gift kone," sagde genfærdet, "og havde nok børn."

"Ét barn," sagde Scrooge.

"Rigtigt," sagde genfærdet. "Din søstersøn."

Scrooge syntes at blive urolig i sindet og svarede kort: "Ja."

Uagtet de først for et øjeblik siden havde ladet skolen bag sig, befandt de sig dog nu i en bys travle gader, hvor skyggeagtige fodgængere gik frem og tilbage, skyggeagtige arbejdsvogne og kareter kæmpede med hinanden for at komme frem, og en rigtig bys hele strid og tummel var til stede. Af de pyntede butikker var det tydeligt nok at se, at det også her var juletid igen, men det var aften, og gaderne var oplyst.

Genfærdet standsede uden for døren til en købmandshandel og spurgte Scrooge, om han kendte stedet.

"Om jeg kender det?" sagde Scrooge. "Stod jeg måske ikke i lære her?"

De gik ind. Ved synet af en gammel herre med en ulden hue på, og som sad ved så høj en pult, at havde han været to tommer højere, ville han have stødt sit hoved mod loftet, udbrød Scrooge i stærk sindsbevægelse:

"Hvad, det er jo gamle Fezziwig! Gud velsigne ham; det er Fezziwig lyslevende igen!"

Gamle Fezziwig lagde pennen fra sig og så op på uret, der viste syv. Han gned sig i hænderne, satte sin rummelige vest i orden, lo over hele sin krop lige fra sine sko til sit

velvillighedsorgan og råbte med en hyggelig, dyb, fyldig, fed, gemytlig stemme:

"Hallo der! Ebenezer! Dick!"

Scrooges tidligere jeg, der nu var blevet til en ung mand, kom muntert ind tillige med hans medlærling.

"Dick Wilkens, så sandt jeg lever!" sagde Scrooge til genfærdet. "Ja, det er ham. Han var mig altid meget hengiven, var Dick. Stakkels Dick! Ak Gud, ak Gud!"

"Hallo, gutter," sagde Fezziwig, "intet arbejde mere i aften. Juleaften, Dick; juleaften, Ebenezer! Lad os få skodderne for," råbte gamle Fezziwig med et stærkt klask i hænderne, "og det i en lynende fart!"

Det kan nok være, at de to fyre rappede sig! De fo'r ud på gaden med skodderne – en, to, tre – satte dem på deres plads – fire, fem, seks – fik stængerne for og boltene i – syv, otte, ni – og kom tilbage, pustende som to væddeløbere, før man kunne tælle til tolv.

"Hollaho!" råbte gamle Fezziwig og sprang med vidunderlig behændighed ned fra den høje pult. "Ryd til side, gutter, og lad os få rigeligt med plads her! Hollaho, Dick! Nu munter, Ebenezer!"

Rydde til side! Der var intet, som de ikke ville have ryddet til side eller kunne have ryddet til side, når gamle Fezziwig så til. Det var gjort på et minut. Enhver flyttelig ting blev skaffet af vejen, som om den for stedse var afskediget fra det offentlige liv; gulvet blev fejat og stænket med vand, lamperne blev pudse, brændsel blev dynget i kaminen, og lageret blev så hyggelig, varm, tør og lys en balsal, som man kunne ønske sig at se en vinteraften.

Ind kom en musikanter med en violin og en nodebog og gik hen til den høje pult, som han lavede om til et orkester, og gav sig til at stemme som halvhundrede mavepiner. Ind kom mrs. Fezziwig, ét eneste stort, velnæret smil. Ind kom de tre misses Fezziwig, strålende og elskværdige. Ind kom de seks ungersvende, hvis hjerter de havde knust. Ind kom alle de unge mænd og kvinder, der hørte til forretningen. Ind kom stuepigen med sit søskendebarn, bageren. Ind kom kokkepigen med sin broders specielle ven, mælkeemanden. Ind kom drengen fra den anden side af gaden, der var mistænkt for ikke at få mad nok af sin husbond, og søgte at skjule sig bag ved naboens pige, om hvem det var bevist, at hun var blevet rusket i ørerne af sin madmoder. Ind kom de alle, den ene efter den anden, nogle undselige, andre dristige, nogle med anstand, andre kejtet, nogle skydende, andre trækkende, ind kom de alle på alle mulige måder. Af sted fo'r de alle, tyve par på én gang; hænderne over kors og tilbage igen den anden vej; ned gennem midten og op igen; rundt og rundt i forskellige mere eller mindre kærlige stillinger, idet første par altid stillede sig op på urette sted, og det næste par fo'r af sted igen, så snart det var kommet på plads, og til sidst blev de allesammen til første par, uden at der var et eneste sidste par til vis-a-vis. Da dette resultat var bragt til veje, klappede gamle Fezziwig af og råbte: "Godt gjort!" og musikanten gemte sit glødende ansigt i et krus porter, som udtrykkelig var blevet hentet i dette øjemed. Men da han var kommet til syne igen, lod han hånt om hvilen og begyndte, skønt endnu ingen dansere havde stillet sig op, øjeblikkelig igen, som om den anden musikanter var blevet båret udmattet hjem på et vinduesskod, og han selv var en splinterny mand, der var fast bestemt på helt at fordunkle den anden eller selv at gå til grunde.

Og der kom flere danse, og der kom pantelege, og der kom atter flere danse, og der var kage, og der var punch, og der var et stort stykke kold oksesteg, og der var et stort stykke koldt salt kød, og der var æbleskiver og en overflødighed af øl. Men aftenens glanspunkt kom efter stegen og det salte kød, da musikanten – en udspekuleret rad var han; en mand, der forstod sine sager så godt, at hverken De eller jeg kunne have lært ham noget – spillede op til "Sir Roger de Coverley". Da trådte gamle Fezziwig og mrs. Fezziwig dansen med hinanden og det oven i købet som opførende par med et godt, stift stykke arbejde for sig, tre eller fireogtyve par; folk, som ikke var til at spøge med; folk, som ville danse og ikke lod sig nøje med at gå.

Da trådte gamle Fezziwig og mrs. Fezziwig dansen med hinanden.

Men om de så havde været to eller fire gange så mange, ville gamle Fezziwig have kunnet hamle op med dem, og mrs. Fezziwig med. Hvad hende angik, så fortjente hun at være hans mage i enhver betydning. Er det ikke en stor ros, så nævn mig en

større, og hun skal få den. Fezziwigs lægge syntes ligefrem at lyse; de skinnede som måner i alle turene i dansen. Man kunne ikke i noget øjeblik forudsige, hvad der ville blive af dem. Og da gamle Fezziwig og mrs. Fezziwig havde danset hele dansen igennem – fremad og tilbage – begge hænder til hinanden – buk og kompliment – mølle – kæde og tilbage igen – gjorde gamle Fezziwig et så kunstigt hop, at han syntes at blinke med sine lægge, og fik fodfæste igen uden så meget som at vakle.

Da klokken slog elleve, hørte dette familiebal op. Mr. og mrs. Fezziwig stillede sig hver på sin side af døren, og gav hånden til hver enkelt, idet han eller hun gik ud, og ønskede ham eller hende en glædelig jul. Da de alle var borte på de to lærlinge nær, gjorde de det samme ved dem, og således døde de glade stemmer bort, og de unge knøse kunne nu søge deres senge, som befandt sig under disken i butikken ud til gården.

I al denne tid havde Scrooge båret sig ad som et menneske, der ikke er ved sine fulde fem. Han var med liv og sjæl til stede ved optrinnet og hos sit tidligere jeg. Han stadfæstede alt, huskede alt, nød alt og var i den sælsomste bevægelse. Først nu, da hans tidligere jeds og Dicks glade ansigter vendte sig bort fra dem, huskede han på genfærdet og mærkede, at det så vist på ham, medens lyset på dets hoved brændte meget klart.

"At disse enfoldige mennesker dog kunne være så taknemmelige for så lidt!" sagde genfærdet.

"Lidt!" gentog Scrooge.

Genfærdet tilkendegav ham ved et tegn, at han skulle høre efter de to lærlinge, der flød over i lovtaler over Fezziwig, og sagde derpå, da han havde gjort det:

"Nå, er det noget? Han har kun brugt nogle få pund af jeres lumpne penge, tre eller fire måske. Er det så meget, at han

fortjener alle disse lovtaler?"

"Det er ikke det," sagde Scrooge, ophidset af bemærkningen og, sig selv ubevidst, talt som sit tidligere, ikke som sit senere jeg. "Det er ikke det, ånd. Det står til ham at gøre os lykkelige eller ulykkelige, at gøre vor tjeneste let eller tung, til en glæde eller til et dagligt slid. Sæt også, at denne evne ligger i ord og blikke, i ting, der er så ringe og ubetydelige, at de ikke kan lægges sammen eller tælles op, hvad så? Den glæde, han udbreder, er fuldkommen så stor, som om den kostede en formue."

Han mærkede åndens blik og tav.

"Hvad er der?" spurgte genfærdet.

"Ikke noget videre," sagde Scrooge.

"Men dog vist noget?" påstod genfærdet.

"Nej," sagde Scrooge, "nej. Jeg ville kun ønske, at jeg i dette øjeblik kunne sige et par ord til min skriver. Det er det hele."

Hans tidligere jeg slukkede lamperne, idet han ytrede dette ønske, og Scrooge og genfærdet stod atter ved siden af hinanden i den fri luft.

"Min tid iler," bemærkede ånden. "Hurtigt!"

Disse ord gjaldt hverken Scrooge eller nogen, han kunne se; men de gjorde øjeblikkelig deres virkning, for atter så Scrooge sig selv. Han var nu blevet ældre, en mand i livets bedste alder. Hans ansigt havde ikke de senere års hårde og barske træk, men det var dog begyndt at få mærker af sorg og gerrighed. Der var en ivrig, grisk, rastløs bevægelse i øjet, som viste, hvilken lidenskab der havde slået rod, og hvor skyggen af det voksende træ ville falde.

Han var ikke alene, men sad ved siden af en smuk ung pige i sørgedragt, og i hendes øjne stod tårer, der tindrede i det lys,

som udgik fra den svundne juls genfærd.

"Det har kun lidt at betyde," sagde hun blidt; "for dig meget lidt. En anden afgud har fortrængt mig, og kan den trøste og opmuntre dig i fremtiden, således som jeg ville have søgt at gøre det, har jeg ingen grund til at sørge."

"Hvilken afgud har fortrængt dig?" spurgte han.

"En af guld."

"Der har vi verdens upartiske retfærdighed!" sagde han. "Der gives intet, den er så hård imod, som imod fattigdommen; og der gives dog intet, som den tilsyneladende fordømmer med så megen strenghed, som stræben efter rigdom!"

"Du er alt for bange for verden," svarede hun venligt. "Alle dine andre forhåbninger er gået op i håbet om at sikre dig imod dens smudsige bebrejdelser. Jeg har set dine ædlere ønsker forsvinde én for én, indtil hovedlidenskab, vindesygen, har fortrængt alt andet. Har jeg ikke?"

"Og hvad så?" svarede han. "Selv om jeg er blevet så meget klogere, hvad så? Mod dig har jeg ikke forandret mig."

Hun rystede på hovedet.

"Har jeg?"

"Vor forbindelse er gammel. Vi indgik den, medens vi begge var fattige og tilfredse med at være det, indtil vi engang med tiden ved vor flid og tålmodighed kunne forbedre vore jordiske kår. Du har forandret dig. Da vi sluttede vor pagt, var du et andet menneske."

"Jeg var en dreng," sagde han utålmodigt.

"Din egen følelse siger dig, at du ikke var, som du nu er," svarede hun. "Det er jeg. Det, som lovede os lykke, medens vi var ét hjerte, kan kun føre til elendighed nu, da vi er to. Hvor ofte og

hvor smerteligt jeg har tænkt over dette, vil jeg ikke sige. Det er nok, at jeg har tænkt over det, og kan give dig din frihed."

"Har jeg nogen sinde søgt denne frihed?"

"I ord, aldrig."

"På hvilken måde så?"

"I en forandret natur, i en forandret ånd, i en anden livsretning, i et andet håb som dit livs eneste mål, i alt, hvad der gav min kærlighed nogen værdi eller betydning i dine øjne. Hvis der aldrig havde været noget forhold imellem os," sagde pigen og så blidt, men med fasthed på ham, "sig mig, ville du da vel nu have opsøgt mig og prøvet på at vinde mig? Ak nej!"

Han syntes mod sin vilje at indrømme rigtigheden af denne formodning, men sagde kæmpende med sig selv:

"Det mener du ikke."

"Jeg ville med glæde være af en anden mening, hvis jeg kunne," svarede hun, "det skal Himlen vide! Når jeg har indset en sandhed som denne, ved jeg også, hvor stærk og uimodståelig den må være. Men om du havde været fri i dag, i morgen, i går, kan da selv jeg tro, at du ville vælge en pige uden formue – du, som selv i dine fortrolige øjeblikke med hende vejer enhver ting på vindesygens vægtskål, eller skulle jeg, selv om du et øjeblik kunne være falsk nok mod dine egne grundsætninger til at vælge hende, skulle jeg da ikke vide, at du sikkert ville angre og fortryde et sådant skridt? Jo, det ved jeg, og jeg giver dig din frihed af mit ganske hjerte, af kærlighed til den, du forstum var."

Han ville tale, men med bortvendt ansigt vedblev hun:

"Det vil måske volde dig smerte – mindet om det forbigangne får mig halvvejs til at håbe det. Om meget, meget kort tid vil du med glæde skyde erindringen om denne smerte fra dig som en

ufordelagtig drøm, af hvilken du heldigvis vågnede. Gid du må blive lykkelig i det liv, du har valgt dig!"

Hun forlod ham, og de skiltes.

Hun forlod ham, og de skiltes.

"Ånd," sagde Scrooge, "vis mig ikke mere! Før mig hjem! Hvordan kan det fornøje dig at pine mig således?"

"Kun én skygge endnu!" udbrød genfærdet.

"Nej, ikke flere, ikke flere!" råbte Scrooge. "Vis mig ikke mere. Jeg vil ikke se mere. Vis mig ikke mere!"

Men det ubønhørlige genfærd omsluttede ham med begge sine arme og tvang ham til at se på, hvad der nu skete.

De befandt sig på et andet sted og en anden skueplads, i et hverken synderlig stort eller smukt værelse, som dog var fuldt af hygge. Tæt ved vinterilden sad en dejlig ung pige, der var den

forrige så lig, at Scrooge troede, at det var den samme, indtil han så *hende*, nu en takkelig matrone, sidde over for sin datter. Larmen i dette værelse var aldeles øredøvende; for der var flere børn til stede, end Scrooge i sin bevægede sindstilstand kunne tælle, og i modsætning til den berømte hjord i digtet, var de ikke fyrretyve børn, der opførte sig som ét, men hvert barn opførte sig som fyrretyve. Følgerne heraf var over al beskrivelse støjende, men ingen syntes at bryde sig noget om det; tværtimod lo moderen og datteren hjertelig og fandt stor fornøjelse deri, og da datteren snart begyndte at blande sig i legen, blev hun plyndret på det ubarmhjerterigste af de unge røvere. Hvad ville jeg ikke have givet for at være med, skønt jeg ikke kunne have været så uopdragen, nej, nej! Ikke for al verdens rigdomme kunne jeg have krammet disse hårfletninger og revet dem løse, og hvad den yndige lille sko angik, kunne jeg ikke have trukket den af, om det så skulle koste mit liv! Og i spøg at have målt hendes midje, således som disse forvovne unge krabater gjorde, det kunne jeg ikke have gjort; jeg ville have troet, at min arm ville krum omkring den til straf og aldrig ville være blevet lige igen. Og dog tilstår jeg, ville det været mig inderlig kært at have berørt hendes læber; at have stillet hende spørgsmål for at få hende til at åbne dem; at have betragtet hendes nedslagne øjne, uden at have bragt hende til at rødme; at have løsnet disse bølgende lokker, hvoraf en tomme ville været en uvurderlig erindring; kort sagt – jeg kan ikke nægte det – jeg kunne have ønsket at have haft et barns mindste frihed, og dog været mand nok til at erkende dens værd.

En ivrig og larmende klynge.

Men nu hørte man en banken på døren, og straks påfulgte en sådan sammenstimlen, at hun med smilende åsyn og plyndrede klæder blev båret hen til døren midt iblandt en ivrig og larmende klynge, netop tidsnok til at hilse på faderen, der kom hjem, ledsaget af en mand, der var belæsset med legetøj og andre julegaver. Og nu, hvilke råb, hvilken strid, hvilke angreb på den værgeløse drager! De stormede ham ved hjælp af stole i stedet for stiger for at dykke ned i hans lommer, berøve ham hans karduspapirs-pakker, hænge sig fast i hans halsbind, tage ham om halsen, puffe ham i ryggen og sparke ham op ad benene i et anfald af ustyrlig kærlighed! Med hvilke udråb af forundring og jubel modtog de ikke åbningen af enhver pakke! Hvilket frygteligt budskab, at den mindste pode var blevet grebet i at putte en dukke-stegepande i munden og var mere end mistænkt for at have sunket en kunstig kalkun, som var limet på et træfad! Hvilken umådelig lettelse at finde, at det kun havde været falsk alarm! Hvilken glæde, taknemmelighed og henrykkelse! Det lader sig alt sammen slet ikke beskrive! Det er tilstrækkeligt at sige, at børnene og deres tummel lidt efter lidt blev bragt ud af stuen og, et trappetrin ad gangen, op i det øverste af huset, hvor de kom til sengs og således forsvandt fra skuepladsen.

Belæsset med legetøj og andre julegaver.

Og nu så Scrooge til med større opmærksomhed end nogen sinde, da husfaderen, mens hans datter støttede sig kærligt til

ham, satte sig med hende og hendes moder ved sin egen arne. Og da han kom til at tænke på, at en anden, lige så yndig og lovende skabning måske kunne have kaldt ham fader og været et forår i hans livs mørke vinter, blev hans øjne unægtelig meget uklare.

"Bella," sagde manden med et smil til sin kone, "jeg har her i eftermiddag set en af dine gamle venner."

"Hvem var det?"

"Gæt engang!"

"Hvor kan jeg det? Dog jo, jeg ved det," tilføjede hun i samme åndedræt, og smilede, da han smilede. "Mr. Scrooge."

"Ganske rigtigt; det var mr. Scrooge. Jeg gik forbi hans kontorvindue, og da skodden ikke var for, og han havde lys inde hos sig, kunne jeg ikke så godt undgå at se ham. Hans kompagnon ligger for døden, hører jeg; og der sad han ganske ene, ganske ene i verden, tror jeg."

"Ånd," sagde Scrooge med kvalt stemme, "før mig bort herfra!"

"Jeg sagde dig, at dette var skygger af de ting, som har været," sagde genfærdet. "At de er som de, er ikke min skyld."

"Før mig bort!" udbrød Scrooge. "Jeg kan ikke udholde det!"

Han vendte sig om mod genfærdet, og da han bemærkede, at det betragtede ham med et ansigt, der på en forunderlig måde indeholdt brudstykker af alle de ansigter, det havde vist ham, gav han sig til at brydes med det.

"Forlad mig! Før mig hjem! Forfølg mig ikke mere!"

Under kampen, – hvis det kan kaldes en kamp, hvori genfærdet uden nogen synderlig modstand forblev uanfægtet af dets modstanders anstrengelser, – bemærkede Scrooge, at dets lys brændte højt og klart, og idet han halvt ubevidst satte denne omstændighed i forbindelse med genfærdets magt over ham,

snappede han lyseslukkeren og trykkede den med en pludselig bevægelse ned på hovedet af det.

Ånden sank ned under slukkeren, så at denne skjulte hele dens skikkelse; men uagtet Scrooge trykkede den ned med al sin magt, kunne han dog ikke skjule lyset, der bølgede frem under den i en uafbrudt strøm på gulvet.

Han mærkede, at han var træt og overvældet af en uimodståelig søvnighed, samt at han befandt sig i sit eget sovekammer. Han gav huen et afskedstryk, hvorved hans hånd slappedes, og fik næppe tid til at tumle i seng, før han faldt i en dyb søvn.

Tredje sang: Den anden af de tre ånder

Da Scrooge vågnede op midt i en vældig snorken og satte sig over ende for at samle sine tanker, var der ingen, som behøvede at fortælle ham, at klokken atter var på slaget et. Han følte, at han var kommet til sig selv igen i rette øjeblik og udtrykkelig for at have en sammenkomst med det andet sendebud, der ved Jacob Marleys mellemkomst skulle blive sendt til ham. Men da han mærkede, at der kom nogle ubehagelige kuldegysninger over ham, så snart han begyndte at tænke på, hvilket af sengeomhængene dette nye spøgelse ville trække til side, trak han dem med sine egne hænder alle fra hinanden og besluttede, idet han lagde sig ned igen, at holde skarpt udkig rundt omkring sengen. Han ville nemlig råbe ånden an i samme øjeblik, den viste sig, og ønskede ikke at lade sig overrumple og gøre bange.

Folk af den fordomsfri slags, der gør sig til af at kende et fif eller to og i almindelighed ikke stikker op for noget, plejer at udtrykke deres omfattende dygtighed til eventyr ved at sige, at de er oplagte til alt lige fra plat og krone til manddrab, imellem hvilke to yderligheder der upåtvivlelig er en temmelig udstrakt og omfangsrig tumbleplads for fantasien. Uden at driste mig til at gå slet så vidt for Scrooges vedkommende, tager jeg dog ikke i betænkning at opfordre dem til at tro, at han var forberedt på et

ganske antageligt udvalg af sælsomme syner, og at intet lige fra et pattebarn til et næsehorn ville have forbavset ham særlig meget.

Men skønt han nu vel var forberedt på *alt*, var han dog ingenlunde forberedt på *intet*, og da klokken derfor slog et og ingen skikkelse viste sig, blev han overfaldet af en heftig skælven. Der gik fem minutter, ti minutter, et kvarter, men alligevel kom der intet. I al denne tid lå han i sin seng, lige midt i centrum af et rødt lysskær, der var strømmet ned over den, netop som klokken slog, og som, netop fordi det kun var et lysskær, var mere foruroligende end en halv snes genfærd, idet han var ude af stand til at fatte, hvad det betød eller skulle til for; og han frygtede undertiden for, at han måske i det selvsamme øjeblik skulle afgive et interessant eksempel på selvantændelse, uden at have den trøst at vide det. Omsider begyndte han imidlertid at tro – hvad De eller jeg straks ville være kommet på; for det er altid den, der ikke selv befinder sig i forlegenheden, som ved, hvad der burde være gjort, og uden tvivl også ville have gjort det – omsider, siger jeg, begyndte han at tro, at den hemmelige kilde til dette spøgelsesagtige lys måske befandt sig i det tilstødende værelse, hvorfra det ved nærmere eftersyn syntes at strømme ud. Og ganske opfyldt af denne forestilling, listede han sig sagte ud af sengen og sjokkede på sine tøfler hen til døren.

I samme øjeblik Scrooges hånd rørte ved låsen, kaldte en fremmed stemme ham ved navn og bød ham komme ind. Han adlød.

Det var hans eget værelse, det var der ingen tvivl om, men det var undergået en forbavsende forvandling. Væggene og loftet var så tæt besatte med levende grønt, at det så ud som en hel lund,

hvori lyse, strålende bær tindrede på alle kanter. Kristtornens, misteltenens og vedbendens friske blade kastede lyset tilbage, som om de var overstrøet med lige så mange små spejle, og en så vældig ild buldrede inde i kaminen, at denne kedelige forstening af et arnested hverken i Scrooges eller Marleys tid eller i mange, mange vintre havde set mage til den. Stabled op på gulvet, så at de dannede en slags trone, lå kalkuner, gæs, vildt, fjerkræ, svinesylte, store stykker oksekød, stegegrise, lange kranse af pølser, æbleskiver, plumbuddinger, fjerdinge med østers, glohede kastanjer, kirsebærkindede æbler, saftige appelsiner, søde pærer, umådelige julekager og dampende puncheboller, som fyldte værelset med deres liflige duft. Oven på dette sæde troned nok så mageligt en lystig kæmpe, en prægtig karl at se til, med en glødende fakkel, ikke ulig et overflødighedshorn, i hånden og holdt den i vejret, højt i vejret, for at den kunne brede sit lys over Scrooge, idet han kiggede ind gennem døren.

"Kom ind!" råbte genfærdet. "Kom ind og lær mig bedre at kende, mand!"

Scrooge gik frygtsomt ind og stod med sænket hoved foran denne ånd. Han var ikke den trodsige Scrooge, han havde været, og skønt åndens øjne var klare og venlige, havde han dog ikke lyst til at møde dem.

"Jeg er den *nuværende* juls genfærd," sagde ånden, "se på mig."

Scrooge efterkom ærbødigt opfordringen. Ånden var iført en simpel mørkegrøn kjortel eller kåbe, kantet med hvidt pelsværk. Dette klædningsstykke hang så løst om dens skikkelse, at dens hvælvede bryst var blottet, som om den lod hånt om at beskytte eller skjule det på nogen måde. Dens fødder, som sås komme til syne under klædningsstykkets vide folder, var ligeledes blottede, og på hovedet havde den intet andet dække end en krans af

kristtorn, som hist og her var besat med skinnende istapper. Dens mørkebrune lokker var lange og fri, fri som dens frejdige åsyn, dens tindrende øje, dens åbne hånd, dens glade røst, dens utvungne holdning og dens glædestrålende mine. Ved bæltet om dens liv hang en ældgammel skede; men der var intet sværd i den, og den gamle skede var ganske rusten.

"Har du aldrig set mage til mig?" udbrød ånden.

"Nej, aldrig," svarede Scrooge.

"Har du aldrig vandret omkring med de yngre medlemmer af min familie, mine ældre brødre, mener jeg – for jeg er meget ung, – de som er født i de senere år?" vedblev ånden.

"Det tror jeg ikke," sagde Scrooge. "Det har jeg desværre næppe. Har du mange brødre, ånd?"

"Over attehundrede," sagde genfærdet.

"En forfærdelig familie at forsørge," mumlede Scrooge.

Den nuværende juls genfærd rejste sig.

"Ånd," sagde Scrooge ydmygt, "før mig, hvorhen du vil. Sidste nat gik jeg nødtvungent med, men lærte noget, som nu gør sin virkning. Har du noget at lære mig i nat, så lad mig høste nytte deraf."

"Tag fat i min kjortel!"

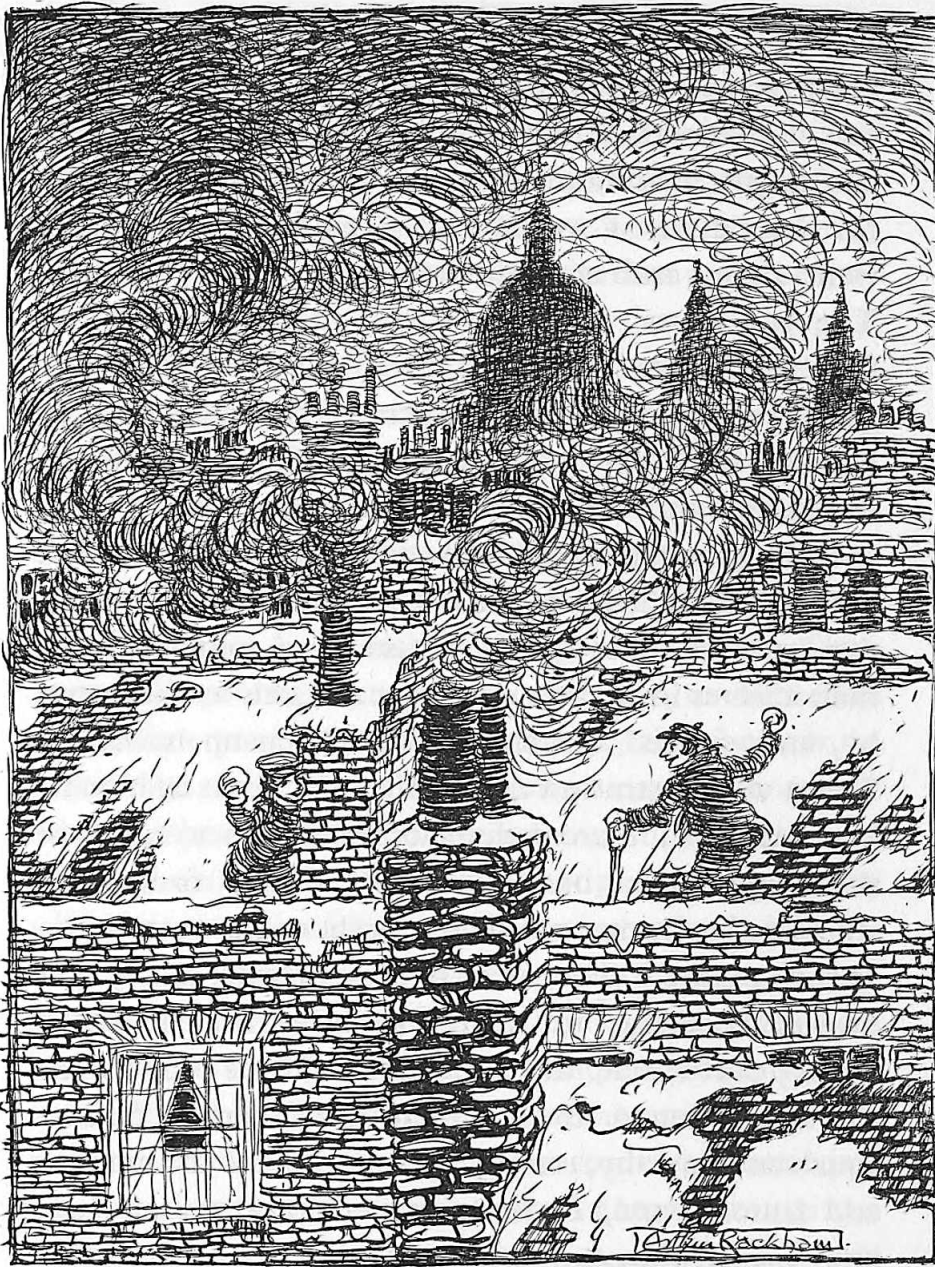
Scrooge adlød og holdt fast.

Kristtorn, mistelten, røde bær, vedbend, kalkuner, gæs, vildt, fjerkræ, svinesylte, oksekød, stegegrise, pølser, østers, æbleskiver, buddinger, frugt og punch, – alt forsvandt øjeblikkelig. Det samme gjorde værelset, ilden, det røde skær, nattetimen, og de stod i byens gader julemorgen, hvor folk – for det var strengt vintervejr – opførte et slags rå, men livlig og ikke ubehagelig musik ved at skrabe sneen af fortovene uden for deres boliger og af tagene på deres huse, mens drengene var

vanvittige af glæde over at se den dumpe ned på gaden og splittes ad i små, kunstige snefnug.

Husenes forsider så temmelig sorte ud og vinduerne endnu sortere i modsætning til det glatte, hvide lag sne oppe på tagene og den mere smudsige sne nede på jorden; her var snelaget blevet pløjet op i dybe furer af de tunge hjul på kærre og arbejdsvogne, furer, som krydsede og atter krydsede hinanden hundrede gange dér, hvor de store gader bøjede af, og dannede indviklede kanaler, som det var vanskeligt at følge, gennem snevandet og det tykke gule mudder. Himlen var overtrukken, og selv de korteste gader var helt tilstoppede af en smudsig, halvt frossen, halvt optøet tåge, hvis tungere dele sank ned i en støvregn af sodede smådele, som om samtlige skorstene i Storbritannien efter gensidig overenskomst var kommet i brand og blussede væk af hjertens lyst. Der var intet særligt opmuntrende ved vejrliget eller byen, og dog havde alt et præg af munterhed, som den reneste sommerluft og den klareste sommerson måske forgæves ville have prøvet på at udbrede. For folkene, som skovlede løs oppe på tagene, var lystige og overgivne; snart råbte de til hinanden fra loftslugerne, og snart udvekslede de en venskabelig snebold – et langt godmodigere kastevåben end manganen en mundtlig spøg – og lo hjerteligt, når den traf, og lige så hjerteligt, når den ramte ved siden af. Vildthandlernes butikker stod endnu halvåbne, og frugthandlernes strålede i al deres herlighed. Store, runde, tykmavede kurve med kastanjer, af samme facon som lystige, gamle herrers veste, stod og drev ved dørene og tumlede i deres apoplektiske velmagt ud på gaden. Man så brunladne, rødmossede, omfangsrige spanske løg, der i deres fedme glinsede som spanske munke, og blinkede fra deres hylder med

overgiven skalkagtighed til pigerne, når disse i forbigående skottede ærbart til den ophængte mistelten. Der var æbler og pærer, opstablet i høje, blomstrende pyramider; der var store klaser af vindruer, som frugthandleren af lutter velvilje havde hængt på iøjnefaldende kroge, for at munden gratis kunne løbe i vand på folk, når de gik forbi; der var masser af brune hasselnødder med buskede haser, som ved deres lugt mindede om vandringer i skovene i gamle dage gennem ankelhøje tuer af vissent løv; der var buttede og sortladne bagte norfolk-æbler, som ypperligt fremhævede de gule citroner og appelsiner og med deres saftige personers store kompakthed tiggede og bad om at blive båret hjem i papirposer og spist til dessert. Endog guld- og sølvfiskene, der stod i en kumme blandt disse udsøgte frugter, syntes, skønt de hørte til en sløv og koldblodet slægt, at vide, at der var noget på færde, og vandrede alle som én rundt i deres lille verden i en langsom og lidenskabsløs spænding.

Der var intet særligt opmuntrende ved vejrliget.

Urteboderne, ja urteboderne! De var næsten lukket på et eller to skodder nær; men gennem disse gab, hvilke glimt! Det var ikke alene, fordi vægtskålene, idet de sank ned på disken, frembragte en munter lyd, eller fordi sejlgarnet og rullen skiltes ad i sådan en fart, eller fordi der blev tumlet med dåserne, som om det gik til med trylleri, eller fordi den blandede duft af kaffe og te var så behagelig for næsen, eller fordi rosinerne var så trinde og udsøgte, mandlerne så overordentlig hvide, kanelstængerne så lange og lige, de andre krydderier så liflige, de kandiserede frugter så indsyltede i smeltet sukker, at den koldeste tilskuers fik mavepine af det. Heller ikke var det, fordi fignerne var fugtige og kødfulde, eller fordi katrineblommerne rødmede med ærbar fyldighed i deres sirlige æsker, eller fordi alt var så godt at spise og i sin bedste julepynt; men kunderne var alle så ivrige og travle under dagens forhåbningsfulde løfterigdom, at de tumlede mod hinanden i døren, stødte vildt sammen med deres torvekurve og lod deres indkøb blive liggende på disken og kom løbende tilbage for at hente dem og begik hundrede lignende fejltagelser i den muntreste stemning, medens urtekræmmeren og hans folk var så fri og frejdige, at de blanke messinghjerter, hvormed de fastgjorde deres forklæder på ryggen, for den sags skyld godt kunne have været deres egne, som de bar udenpå til almindeligt beskuelse, og for at julekragerne kunne hakke i dem, hvis de havde lyst.

Men snart kaldte klokkerne alle gode mennesker til kirker og kapeller, og frem kom de og flokkede sig i gaderne i deres bedste klæder og med deres gladeste ansigter. Og på samme tid dukkede utallige mennesker frem fra snesevis af sidegader, stræder og navnløse gyder for at bringe deres middagsmåltid til bageren. Synet af disse stakkels lækkermunde syntes at

interessere ånden meget; for den stillede sig ved siden af Scrooge i en bagers dør, hvor den tog lågene af, idet bærerne gik forbi, og stænkede med sin fakkel røgelse på deres mad. Og det var en ganske ualmindelig fakkel; for når der en enkelt gang faldt nogle knubbede ord imellem et par madbærere, som var kommet til at støde til hinanden, gød ånden nogle dråber vand på dem med den, og straks vendte deres gode humør tilbage. for, sagde de, det var en skam at skændes juledag. Og det var det! Ja, såmænd var det så!

Efterhånden forstummede klokkerne, og bagerboderne blev lukket, og dog varslede den optøede plet over bagernes kældre, hvor fortovene dampede, som om selve stenene i dem blev stegt, indbydende om alle disse middagsmåltider og tilberedelserne til dem.

"Er der nogen særlig duft ved det, som du strør ud med din fakkel?" spurgte Scrooge.

"Ja, der er. Min egen."

"Passer den til ethvert slags måltid på denne dag?" spurgte Scrooge.

"Til ethvert, som gives af et godt hjerte, dog mest til et tarveligt."

"Hvorfor mest til et tarveligt?" spurgte Scrooge.

"Fordi det trænger mest til den."

"Ånd," sagde Scrooge efter et øjebliks betænkning, "det undrer mig, at du af alle de væsener i de mange verdener omkring os er den, som kan ønske at berøve disse mennesker lejligheden til en uskyldig nydelse."

"Jeg!" råbte ånden.

"Du ville gerne berøve dem midlet til at spise til middag hver syvende dag, ofte den eneste, på hvilken de overhovedet kan

siges at spise til middag," sagde Scrooge. "Ville du ikke?"

"Jeg!" udbrød ånden.

"Du prøver jo at lukke disse steder på den syvende dag," sagde Scrooge, "og kommer det ikke ud på det samme?"

"Gør jeg det?" udbrød ånden.

"Tilgiv mig, om jeg tager fejl. Det er sket i dit eller i det mindste i din families navn," sagde Scrooge.

"Der findes nogle på denne jeres Jord," svarede ånden, "som påstår, at de kender os, og som tilfredsstiller deres lidenskaber, deres stolthed, onde vilje, had, misundelse, skinhellighed og egenkærlighed i vort navn, skønt de er lige så fremmede for os og hele vor æt, som om de aldrig havde levet. Husk vel på det og drag dem selv og ikke os til ansvar for deres gerninger."

Scrooge lovede det, og de gik videre, usynlige som før, ud i forstæderne. Ånden besad den mærkværdige egenskab, som Scrooge havde bemærket i bagerens dør, at den trods sin kæmpemæssighed med lethed kunne tilpasse sig ethvert sted, så at den under det laveste tag stod med lige så megen anstand og lige så overnaturlig i sit væsen, som om det havde været den mægtigste højsal.

Om det var måske den fornøjelse, som den gode ånd fandt i at lægge denne evne for dagen, eller også var det dens kærlige, ædelmodige, hjertelige natur og dens deltagelse for alle fattige mennesker, der førte den lige hen til Scrooges skrifters hjem. Der gik den nemlig hen og tog Scrooge, der holdt sig ved dens kjortel, med sig; og på dørtærsklen smilede ånden og standsede for at velsigne Bob Cratchits bolig med nogle stænk af sin fakkell. At tænke sig! Bob havde selv kun femten "*bob*" – shillings – om ugen; om lørdagen stak han kun femten genparter af sit

døbenavn i lommen, og dog velsignede den nuværende juls genfærd hans hus med de fire små værelser!

Op stod nu Cratchits hustru, mrs. Cratchit, kun tarveligt pyntet med en to gange vendt kjole, men vel forsynet med bånd – en billig pynt, hvormed der kan gøres en hel del stads for seks pence; og hun dækkede bordet, understøttet af sin næstældste datter, Belinda Cratchit, der ligeledes var vel forsynet med bånd, medens unge Peter Cratchit stak en gaffel ned i kasserollen med kartofler, og idet han fik spidserne af sine uhyre flipper – Bobs private ejendom, der til ære for dagen var blevet udlånt hans søn og arving – i munden, frydede sig over at være så flot klædt og længtes efter at vise sig frem ude i verden. Og nu kom to mindre Cratchit'er, en dreng og en pige, farende ind og råbte, at de uden for bagerens havde lugtet gåsen og kunne mærke, at det var deres egen; og medens de godtede sig ved yppige forestillinger om fyldet inden i den, dansede disse unge Cratchit'er omkring bordet og lovpriste master Cratchit til skyerne, medens han – han var slet ikke stolt, skønt hans flipper var nær ved at kvæle ham – pustede til ilden, indtil de dovne kartofler boblede op og bankede lydeligt på låget af kasserollen for at komme ud og blive pillet.

"Men hvor bliver dog jeres fader af?" sagde mrs. Cratchit. "Og jeres broder, lille Tim? Og Martha, hun kom en halv time tidligere forrige jul!"

"Her er Martha, moder!" sagde en ung pige, der trådte ind, idet hun sagde disse ord.

"Der er Martha, moder!" råbte de to unge Cratchit'er. "Hurra! Oh, sikken en gås, vi skal have, Martha!"

"Men Gud velsigne dig, min søde pige, hvor du kommer sent!" sagde mrs. Cratchit, idet hun kyssede hende en halv snes gange

og med ivrig tjenstagtighed skilte hende af med hendes hat og sjal.

"Vi havde en hel del at bestille i går aftes," svarede pigen, "og måtte rydde op i morges, moder!"

"Nå, det kan være det samme, når du bare kommer," sagde mrs. Cratchit. "Sæt dig nu ved kaminen og varm dig en smule, min tøs; du kan trænge til det."

"Nej, nej, nu kommer fader," råbte de to unge Cratchit'er, der var på færde overalt. "Skjul dig, Martha, skjul dig!"

Martha skjulte sig da, og ind kom lille Bob, faderen, med et mindst tre fod langt uldtørklæde – uden at regne frynserne med – hængende ned foran, og sine luvslidte klæder stoppet og børstet, for at de skulle se festlige ud, og med lille Tim på ryggen. Stakkels lille Tim, han havde en lille krykke i hånden, og hans ben blev støttet af jernskinner.

"Men hvor er dog Martha?" udbrød Bob Cratchit og så sig om.

"Hun kommer ikke," svarede mrs. Cratchit.

"Kommer ikke?" sagde Bob med en pludselig nedstemning i sit gode humør; for han havde været Tims fuldblodshest hele vejen fra kirken og var kommet hjem i strakt karriere. "Kommer ikke hjem juledag?"

Han havde været Tims fuldblodshest hele vejen fra kirken.

Martha kunne ikke tåle at se ham blive så bedrøvet, selv om det kun var for sjov; hun trådte derfor for tidligt frem fra sit smuthul bag skabsdøren og kastede sig i hans arme, medens de to unge Cratchit'er tog lille Tim og bar ham ud i køkkenet, for at han skulle høre buddingen brumme i kedlen.

"Men hvorledes opførte lille Tim sig?" spurgte mrs. Cratchit, efter at hun havde drillet sin mand med hans lettroenhed, og Bob af hjertens lyst havde knuget sin datter.

"Han har været så skikkelig, så det er en fornøjelse," sagde Bob. "Hvordan det nu er eller ikke er, så bliver han så tankefuld af at sidde så meget alene og finder på de forunderligste ting, man nogen sinde har hørt. På hjemvejen sagde han til mig, at han ville håbe, at folk havde set ham i kirken; for han var jo en krøbling, og de kunne måske have godt af på juledag at huske på, hvem det var, der havde gjort halte tiggere gående og blinde mennesker seende."

Bobs stemme skælvede, medens han fortalte dem dette, og skælvede endnu mere, da han sagde, at lille Tim begyndte at

blive sund og stærk.

Man hørte hans raske lille krykke på gulvet, og et øjeblik efter kom lille Tim tilbage og blev af sin broder og søster ført hen til sin skammel ved kammen, og medens Bob, efter at have smøget sine opslag op – den stakkel, som om de kunne blive endnu mere luvslidte – lavede en varm blanding i en kande med genever og citroner og rørte rundt i den og satte den til varme foran kaminen, gik master Peter og de to allestedsnærværende unge Cratchit'er ud efter gåsen og kom snart efter tilbage med den i højtideligt optog.

Der opstod sådan en tummel, at man skulle have troet, at en gås var den sjældneste af alle fugle, et fjeret særsyn, imod hvilket en sort svane var noget ganske almindeligt; og det var den virkelig også næsten i dette hus. Mrs. Cratchit gjorde saucen, der i forvejen stod færdig i en lille kasserolle, sydende hed; master Peter mosedede med utrolig kraft kartoflerne; miss Belinda kom sukker i æblemosen; Martha tørrede de varme tallerkener af; Bob satte lille Tim ved siden af sig i en lille krog ved bordet; de to unge Cratchit'er satte stole til alle, dem selv ikke at forglemme, og efter at de havde indtaget deres poster, proppede de skeerne i munden for ikke at råbe på gåsestegen, før turen kom til dem til at få noget. Omsider blev maden sat på bordet, og der blev læst bordbøn. Derpå opstod en åndeløs pause, da mrs. Cratchit, idet hun så langs hen ad forskærerkniven, gjorde sig klar til at støde den i brystet på gåsen; men da hun gjorde det, og den længe forventede overflødighed af fyld strømmede ud, lød en enstemmig bifaldsmumlen rundt omkring bordet, og selv lille Tim bankede, opmuntret af de to unge Cratchit'er, i bordet med skaftet af sin kniv og råbte sagte hurra!

Aldrig havde der været mage til gås. Bob sagde, at han ikke troede, at der nogen sinde var blevet stegt en sådan gås. Dens mørhed og saftighed, dens størrelse og billige pris var genstand for almindelig beundring. Ved hjælp af æblemosen og kartoffelmosen udgjorde den et tilstrækkeligt måltid for hele familien; ja, de havde, som mrs. Cratchit med stor glæde bemærkede, idet hun undersøgte et mikroskopisk lille ben, der endnu lå på fadet, ikke engang spist den helt op! Og dog havde de alle fået nok, og især de yngste Cratchit'er, som var oversmurt med æblemos helt op til øjenbrynene! Men nu gik mrs. Cratchit, medens miss Belinda skiftede tallerkenene, alene ud af stuen – alt for ængstelig til at kunne tåle vidner omkring sig – for at tage buddingen op og bringe den ind. Sæt, at den endnu ikke havde fået nok! Sæt, at den revnede, når den blev vendt om på fadet! Sæt, at nogen var krøbet over muren i baggården og havde stjålet den, mens de gjorde sig til gode med gåsen, en mulighed, som bragte de to unge Cratchit'er til at blegne! Man udmaalede sig alle slags rædsler.

Hallo! En masse damp! Buddingen var ude af kedlen. En lugt ligesom på en vaskedag! Den kom fra klædet, der havde været om buddingen. En lugt ligesom fra et spisehus og en konditors ved siden af hinanden og fra en vaskekones ved siden af dem igen! Den kom fra buddingen. Et halvt minut efter trådte mrs. Cratchit ganske rød, men med et stolt smil ind med buddingen, der lignede en plettet kanonkugle, så hård og så fast var den; den blussede i en halv liter brændende cognac, og i toppen var der stukket en julekristtorn.

Mrs. Cratchit med buddingen.

Oh, det var en vidunderlig budding! Bob Cratchit sagde, og det ganske alvorligt, at han anså den for den største triumf, mrs. Cratchit havde fejret siden deres bryllup. Mrs. Cratchit sagde, at nu, da denne sten var faldet fra hendes hjerte, ville hun tilstå, at hun havde næret en vis tvivl om, at hun havde kommet nok mel i den. Alle havde de noget at sige om den, men ingen sagde eller tænkte, at det dog i grunden var en lille budding til en stor familie. Det ville have været et åbenlyst kætteri at have gjort det. Enhver Cratchit ville have rødmet ved at komme med sådan en hentydning.

Omsider var måltidet til ende; dugen blev taget af bordet, der blev fejret op foran kaminen og ilden lagt til rette. Efter at der var blevet smagt på blandingen i kanden, og den var blevet fundet ganske udmærket, blev der sat æbler og appelsiner på bordet og en ildskuffe med kastanjer på ilden. Derpå forsamlede hele familien Cratchit sig omkring kaminen i, hvad Bob Cratchit kaldte en cirkel, – han mente en halvcirkel –, og ved siden af Bob Cratchit stod familiens forråd af glas: To ølglas og et krus uden hank.

De rummede imidlertid den varme drik i kanden lige så godt, som gyldne bægre kunne have gjort det, og Bob skænkede den ud med strålende blikke, medens kastanjerne spruttede og bragede nok så lystigt på ilden. Derpå drak Bob på:

"En glædelig jul for os alle! Gud velsigne os!"

Hvilket hele familien gentog.

"Gud velsigne os allesammen!" sagde lille Tim sidst af dem alle.

Han sad ganske tæt ved sin fader på sin lille skammel. Bob holdt hans lille magre hånd inden i sin, som om han især elskede

denne dreng og ønskede at beholde ham ved sin side og frygtede for, at han skulle miste ham.

"Ånd," sagde Scrooge med en deltagelse, han aldrig før havde følt, "sig mig, om lille Tim vil leve."

"Jeg ser en tom plads i den fattige kaminkrog," sagde genfærdet, "og en omhyggelig gemt krykke uden ejer. Forandres disse skygger ikke af fremtiden, vil drengen dø."

"Nej, nej," sagde Scrooge. "Oh nej, gode ånd, sig, at han vil blive skånet!"

"Forandres disse skygger ikke af fremtiden, vil ingen af mine efterfølgere finde ham her," svarede ånden. "Og hvad gør så det? Skal han dø, er det bedst, at han gør det og formindsker overbefolkningen."

Scrooge slog sine øjne ned ved at høre sine egne ord blive gentaget af genfærdet og blev overvældet af anger og smerte.

"Menneske," sagde genfærdet, "hvis dit hjerte er af kød og blod og ikke af sten, så hold inde med sådan tale, indtil du har opdaget, *hvad* overbefolkning er, og *hvor* den er. Vil du afgøre, hvilke mennesker der skal leve, og hvilke der skal dø? Det er meget muligt, at du i Himlens øjne er uværdigere og mindre skikket til at leve end millioner andre som denne fattige mands barn. Oh Gud, at man skal høre krybet på bladet klage over, at livet rører sig for stærkt blandt dets sultne brødre i støvet!"

Scrooge bøjede sig for genfærdets irettesættelse og fæstede skælvende sine øjne på jorden, men løftede dem snart i vejret igen, da han hørte sit eget navn blive nævnt.

"Mr. Scrooge!" sagde Bob; "jeg foreslår en skål for mr. Scrooge, festens giver!"

"Festens giver! Nå, det må jeg sige!" udbrød mrs. Cratchit, ganske rød i hovedet. "Gid jeg havde ham her. Jeg skulle traktere

ham med en ordentlig portion sandheder, og jeg håber, at de måtte bekomme ham vel."

"Bedste ven," sagde Bob, "børnene! Juledag!"

"Skulle man juledag," sagde hun, "drikke en skål for sådan en afskyelig, gerrig, hård, hjerteløs mand som mr. Scrooge? Det ved du, han er, Robert! Ingen ved det bedre end du, din stakkel."

"Kære ven," lød Bobs milde svar, "juledag!"

"Jeg vil drikke hans skål for din og dagens skyld," sagde mrs. Cratchit, "men ikke for hans. Han leve! En glædelig jul og et lykkeligt nytår! – han bliver vist meget glad og meget lykkelig!"

Børnene drak skålen efter hende. Det var det første, de foretog sig, hvori der ikke var nogen hjertelighed. Lille Tim drak den sidst af dem alle, men brød sig ikke det mindste om den. Scrooge var familiens bussemand. Alene hans navn kastede en mørk skygge over selskabet, og den forsvandt ikke i fulde fem minutter.

Da den var borte, blev de ti gange lystigere end før, nu, da de var blevet færdige med Scrooge, den forfærdelige. Bob Cratchit fortalte dem, at han havde fået kig på en plads for master Peter, som, hvis han fik den, ville indbringe sine fem og en halv shilling om ugen. De to unge Cratchit'er lo umådeligt ved tanken om, at Peter skulle være forretningsmand, og Peter selv skuede mellem sine flipper tankefuldt hen på ilden, som om han grundede på, hvilke papirer han skulle sætte sine penge i, når han kom i besiddelse af denne glimrende indtægt. Martha, der var en fattig syerske hos en modehandlerinde, fortalte dem derpå, hvad hun havde at bestille, hvor mange timer hun arbejdede i træk, og at hun i morgen ville blive liggende længe i sengen for rigtig at hvile sig ud; i morgen var det en fridag, og den tilbragte hun hjemme. Og så fortalte hun dem, at hun for nogle dage siden

havde set en grevinde og en lord, og at lorden havde været "omtrent på samme højde som Peter," hvorefter Peter trak sine flipper så højt i vejret, at grevinden og lorden ikke kunne have set hans hoved, hvis de havde været til stede. I al den tid gik kastanjerne og kanden flittigt rundt, og lidt efter fik de en vise om et barn, som var blevet borte i sneen, af lille Tim, der havde en vemodig lille stemme og virkelig sang visen meget godt.

Der var ikke noget særlig bemærkelsesværdigt i alt dette. Det var ikke nogen fin familie; de var ikke godt klædte; deres sko var langt fra at være vandtætte; deres klæder var tarvelige, og Peter havde muligvis, eller rettere sagt, højst sandsynligt allerede gjort bekendtskab med det indre af et lånekontor. Men de var glade, taknemmelige, fornøjede med hinanden og tilfredse med livet, og idet de svandt bort og så endnu gladere ud ved de klare stænk af genfærdets fakkellug ved afskeden, holdt Scrooge lige til det sidste øje med dem og især med lille Tim.

Det var imidlertid blevet mørkt, og det sneede temmelig stærkt, og da Scrooge og ånden gik igennem gaderne, var skæret fra de knitrende bål i køkkener, dagligstuer og alle slags værelser helt vidunderligt. Hist viste den opblussende lue tilberedelserne til et hyggeligt måltid, medens de varme tallerkener stod og blev gennembagte foran ilden, og mørkerøde gardiner, rede til at trækkes sammen for at holde kulden og mørket ude. Her løb alle børnene i huset ud i sneen for at møde deres gifte søstre, brødre, fætre, onkler og tanter og være de første, som bød dem velkommen. Hist så man atter skygger af forsamlede gæster på vinduesjalousierne, og her trippede en flok smukke piger, allesammen med hætter og lodne støvler på og sladrede i munden på hinanden, med lette fjed hen til et nabo hus, og ve

den ungersvend, som der så dem træde ind med glødende kinder – de snedige tasker, de vidste det så godt!

Men efter de mangfoldige mennesker at dømme, der var på vej til venskabelige sammenkomster, skulle man have troet, at der ingen havde været hjemme for at modtage dem, når de kom, i stedet for at hvert hus ventede selskab og fyldte den halve kamin med brændsel. Og hvor genfærdet var stolt! Hvor det blottede sit brede bryst og åbnede sin rummelige hånd og svævede af sted, idet det gavmildt udøste sin strålende og uskyldige munterhed over enhver ting inden for dets område! Endog lygtetænderen, der løb foran dem og satte lyspletter hist og her i de skumle gader, og som var klædt på til selskab, skoggerlo, idet ånden for forbi; skønt manden kun lidet anede, at han havde andet selskab end julen!

Og nu, uden at ånden havde forberedt Scrooge med et ord, stod de ude på en nøgen og øde hede, hvor uhyre masser af kampesten var kastet rundt, som om det havde været en begravelsesplads for kæmper; hvor vandet flød hen, hvor det lystede – eller ville have gjort det, hvis frosten ikke havde holdt det fangen – og hvor der ikke voksede andet end mos og gyvel og groft, fugtigt græs. Mod vest havde den nedgående sol efterladt en ildrød stribe, som kastede et flygtigt flammeskær hen over ørkenen ligesom et lyn fra et vredt øje, og derpå, idet den truende dalede lavere og lavere, stadig lavere, til sidst tabte sig i nattens dybeste mulm og mørke.

"Hvad er dette for et sted?" spurgte Scrooge.

"Et sted, hvor der bor bjergmænd, som arbejder i jordens indre," svarede ånden; "men de kender mig. Se!"

Et lys skinnede fra vinduet i en hytte, og hurtigt nærmede de sig den. De gik gennem væggen, som var opført af ler og

kampesten og fandt et muntert selskab samlet omkring et glødende bål. Der var en gammel, gammel mand og kone med deres børn og børnebørn og nok et slægtled foruden disse, alle pyntet med deres højtidssklæder. Den gamle mand sang med en stemme, der sjældent hævede sig over vindens hysten ude på den golde hede, en julevis, der allerede havde været gammel, da han var dreng, og fra tid til anden sang de alle med i kor. Hver gang de stemte i, blev den gamle mand helt lystig og højrøstet; men hver gang de tav, sank hans kraft igen.

Ånden dvælede ikke her, men bød Scrooge at holde fast i dens kjortel, og svævende hen over heden fløj de – hvorhen? Ikke ud på havet? Jo, ud på havet. Til sin rædsel så Scrooge, idet han vendte sig om, det sidste af landet, en række frygtelige klipper bag ved dem, og hans øren døvedes af vandets torden, medens det rullede og brølede og rasede mellem de gyselige huler, det havde slidt ud, og truede med at undergrave jorden.

På et øde rev af blinde skær, en mil eller så fra land, hvor bølgerne brødes og frådede hele det vilde år igennem, stod et ensomt fyrtårn. Store bunker af tang klyngede sig til dets fod, og stormfugle – født af vinden, skulle man tro, ligesom tågen af vandet – steg og faldt omkring det ligesom de vover, henover hvilke de fløj.

Men selv her havde to mænd, der passede fyret, tændt en ild, som gennem kighullet i den tykke granitmur udsendte en klar stråle over det forfærdelige hav. Idet de rakte hinanden de barkedes hænder over det plumpe bord, de sad ved, tildrak de hinanden en glædelig jul i deres krus grog, og den ældste af dem, hvis ansigt var helt arret og furet af hårdt vejr, ligesom galionsfiguren på et gammelt skib, istemte oven i købet en kraftig sang, der i sig selv lignede en storm.

Atter ilede genfærdet af sted hen over det sorte, brusende hav, videre og videre, indtil de langt fra land, som det fortalte Scrooge, dalede ned på et skib. De stod ved siden af rorgængerens ved rattet, udkiggen i stævnen, officererne, som havde vagt – mørke, spøgelsesagtige skikkelser på deres forskellige poster; men alle nynnede de en julemelodi eller tænkte på julen eller talte med dæmpet røst til en kammerat om en eller anden forbigangen juledag med de forhåbninger om hjemmet, der knyttede sig til den. Og hver mand om bord havde, hvad enten han vågede eller sov, var god eller ond, haft et venligere ord til de andre på denne dag, fremfor på nogen anden dag i året; havde til en vis grad deltaget i dens festligheder; havde tænkt på sine kære i det fjerne og følt, at også de glædede sig ved at tænke på ham.

Det var en stor overraskelse for Scrooge, mens han lyttede til blæstens tuden og tænkte på, hvor højtideligt det var at svæve hen gennem det ensomme mørke over en ubekendt afgrund, hvis dybder var lige så uigennemtrængelige hemmeligheder som døden; det var en stor overraskelse for Scrooge, medens han var således optaget, at høre en hjertelig latter. Det var endnu større overraskelse for Scrooge i denne latter at genkende sin egen søstersøns og at finde sig hensat i et tørt, lyst og strålende værelse, mens ånden stod smilende ved hans side og betragtede denne samme søstersøn med synligt velbehag.

"Ha, ha, ha!" lo Scrooges søstersøn. "Ha, ha, ha!"

Skulde De måske ved en eller anden usandsynlig tilfældighed kende en mand mere lattermild end Scrooges søstersøn, kan jeg kun sige, at jeg også kunne ønske at kende ham. Forestil ham for mig, og jeg vil gøre nærmere bekendtskab med ham.

Det er en upartisk, retfærdig tingenes orden, at ligesom der er smitte ved sygdom og sorg, således gives der intet i verden, som

er så uimodståelig smittende som latter og et godt humør. Medens Scrooges søstersøn lo, så at han måtte holde sig i siderne, virrede med hovedet og skar de mest mærkværdige ansigter, lo Scrooges niece, søstersønnens kone, lige så hjerteligt som han. Og deres forsamlede venner stod ikke det mindste tilbage for dem, men skoggerlo, så det var en lyst.

"Ha, ha, ha! Ha, ha, ha!"

"Han sagde, at julen var noget vås, så sandt jeg lever!" udbrød Scrooges søstersøn. "Og han mente det oven i købet!"

"Desto større skam for ham, Fred!" sagde Scrooges niece harmfuldt. Gud velsigne de kvinder; de gøre aldrig noget halvt, men går altid grundigt til værks.

Hun var smuk, overordentlig smuk, med et buttet, forundret, prægtigt ansigt; en rund lille mund, der syntes skabt til at kysse – hvilket den uden al tvivl også blev; alle slags nydelige, små gruber omkring hendes hage, der smeltede sammen til én, når hun smilede, og et par af de solklarest øjne, man nogen sinde har set i nogen lille skabnings hoved. Hun var i det hele taget, hvad man ville have kaldt lækker – så lækker, at hun måtte kunne tilfredsstille selv den mest kræsne smag.

"Han er en snurrig gammel fætter," sagde Scrooges søstersøn; "det er sagen, og ikke så behagelig, som han kunne være. Imidlertid fører hans fejl selv deres straf med sig, og jeg har intet at sige ham på."

"Han er da i hvert tilfælde meget rig, Fred," ytrede hans kone. "Det fortæller du i det mindste altid mig."

"Hvad gør det til sagen, lille ven?" sagde manden. "Hans rigdom nytter ham intet. Han gør ikke godt med den. Han gør ikke engang sig selv livet behageligt med den. Han har ikke den

fornøjelse at tænke på – ha, ha, ha! – at han nogen sinde vil gavne os med den!"

"Jeg kan ikke fordrage ham," bemærkede Scrooges niece. Søstrene og alle de andre damer var af samme mening.

"Det vil jeg ikke sige," svarede Scrooges søstersøn. "Det gør mig ondt for ham; jeg kunne ikke blive vred på ham, selv om jeg også ville. Hvem lider ved hans onde luner? Kun ham selv. Nu har han sat sig i hovedet ikke at kunne lide os og vil ikke komme og spise hos os. Hvad er følgen? Han går ikke glip af nogen særlig god middag."

"Da mener jeg ellers virkelig, at han går glip af en meget god middag," afbrød konen ham. Alle sagde det samme, og man må indrømme, at de var kompetente dommere, eftersom de netop havde spist og nu sad i en klynge omkring kaminen ved lampernes skin, medens desserten endnu stod på bordet.

"Nå, det fornøjer mig at høre," sagde Scrooges søstersøn, "da jeg ikke har nogen stor tiltro til disse unge husmødre. Hvad siger du, Topper?"

Topper havde åbenbart et godt øje til en af niecens søstre; for han svarede, at en ungkarl var et ulykkeligt udskud, der ikke havde ret til at udtale en mening om den ting, hvilket drev blodet op i kinderne på niecens søster – den buttede med kniplingsstrimlen, ikke hende med roserne.

"Bliv ved, Fred," sagde Scrooges niece og klappede i hænderne. "Han bliver aldrig færdig med, hvad han har at sige! Han er sådan en naragtig fyr!"

Scrooges søstersøn gjorde sig til gode med nok en latter, og det var umuligt at værgе sig mod smitten, skønt den buttede søster af alle kræfter bestræbte sig for det ved hjælp af eau de cologne. Alle fulgte enstemmigt hans eksempel.

"Jeg ville kun have sagt," sagde Scrooges søstersøn, "at følgen af, at han har fattet uvilje imod os og ikke vil tage del i vor lystighed, er, efter min mening, at han går glip af nogle behagelige øjeblikke, som ingen skade kunne have gjort ham. Jeg er vis på, at han går glip af et behageligere selskab, end han kan finde i sine egne tanker, enten i sit mugne gamle kontor eller i sit støvede hjem. Jeg agter hvert år at give ham det samme valg, enten han nu bliver vred over det eller ikke, for jeg har ondt af ham. Han bliver måske ved at lade hånt om julen lige til sin død; men han kan ikke undgå at fatte bedre tanker om julen – det påstår jeg – når han ser, at jeg det ene år efter det andet kommer i al godmodighed og siger: Hvorledes har De det, morbroder Scrooge? Får det ham blot til at testamentere hans fattige skriver et halvt hundrede pund, så er det dog allerede noget, og jeg tror, at jeg rystede ham i går."

Nu kom turen til de andre til at le ved tanken om, at han havde rystet Scrooge. Men da de var så godmodige og ikke brød sig stort om, hvad de lo af, når bare de lo, så hjalp han selv til og lod flasken gå lystigt rundt.

Efter teen spillede og sang de lidt; for det var en musikalsk familie, og de vidste, hvad de gjorde, når de sang en kanon eller vise, kan jeg forsikre Dem, især Topper, der kunne brumme bassen, så det var en lyst, uden at de store årer i hans pande svulmede, eller han selv blev rød i hovedet ved det. Scrooges niece spillede godt på harpe og spillede blandt andet en simpel lille melodi – en ren ubetydelighed; De ville kunne lære at fløjte den på to minutter; den havde barnet kunnet, der hentede Scrooge fra kostskolen, hvad den forbigangne juls genfærd havde mindet ham om. Ved at høre disse toner vågnede erindringen om alle de ting, som dette genfærd havde vist ham;

han blev mere og mere mildt stemt og tænkte, at hvis han for år tilbage havde kunnet lytte til dem, da kunne han have dyrket livets glæder til lykke og velsignelse for sig selv uden at ty til graverens spade, som begravede Jacob Marley.

Men de brugte ikke hele aftenen til musik. Efter nogen tids forløb begyndte de at lege pantelege; det er jo godt undertiden at være børn, og aldrig bedre end i julen, da dens mægtige stifter jo selv var et barn. Stop! Den første leg var naturligvis blindbuk, og jeg tror lige så lidt, at Topper virkelig var blind, som at han havde øjne i nakken. Min mening er, at det var et aftalt spil mellem ham og Scrooges søstersøn, og at den nærværende juls genfærd vidste det. Den måde, hvorpå han forfulgte den buttede søster med kniplingsstrimlen, var en fornærmelse mod den menneskelige naturs lettroenhed. Væltende ildtøjjet, snublende over stolene, bumsende mod pianoet, kvælende sig selv mellem gardinerne, var han overalt, hvor hun var. Han vidste altid, hvor den buttede søster var. Han ville ikke fange nogen anden. Hvis de med forsæt var tørnet imod ham – således som nogle af dem gjorde – ville han have gjort et forstilt forsøg på at gribe dem, som ville have været en forhånelse mod deres forstand, og han ville øjeblikkelig have gjort et sidespring i den retning, hvor den buttede søster var. Hun råbte ofte, at det ikke var pænt af ham, og det var det heller ikke; men da han til sidst fangede hende, da han, trods alle hendes forsøg på at smutte forbi ham, mens silkekjolen raslede om hende, fik hende ind i en krog, hvorfra flugt var umulig, da opførte han sig på en aldeles utilladelig måde, for at han kunne lade, som om han ikke kendte hende; at han kunne lade, som om det var nødvendigt at røre ved hendes hårbånd, og endvidere at forvisse sig om hendes identitet ved at trykke en vis ring på hendes finger og lægge en vis kæde om

hendes hals, det var afskyeligt, oprørende! Hun sagde ham uden tvivl også sin mening derom, da de, medens en anden var blindebuk, stod så fortroligt med hinanden bag gardinerne.

Den måde, han forfulgte den buttede søster med kniplingsstrimlen!

Scrooges niece legede ikke med, men sad i en magelig lænestol og med en skammel under fødderne i en sikker krog, hvor genfærdet og Scrooge stod tæt bag ved hende. Men hun deltog i pantelegene og ladede skibet beundringsværdigt med alle alfabetets bogstaver. Ligeledes udmærkede hun sig i legen: "Hvorfor og fordi" og overstrålede til sin mands hemmelige glæde aldeles sine søstre, skønt de også var meget kløgtige pigebørn, som Topper kunne have bevidnet. Der kunne vel være en snes personer til stede der, unge og gamle; men de legede alle med, og det gjorde Scrooge også; for idet han i sin interesse for, hvad der foregik, aldeles glemte, at hans stemme ingen lyd frembragte i deres øren, gættede han undertiden ganske højt og meget ofte rigtigt; for den skarpeste synål af bedste fabriksmærke, garanteret ikke at skære i øjet, var ikke skarpere end Scrooge, så usleben han også lod som om han var.

Genfærdet var meget fornøjet over at finde ham i denne stemning og betragtede ham med så velvillige blikke, at han tiggede som en dreng om at få lov til at blive, til de fremmede gik. Men det, sagde ånden, kunne ikke lade sig gøre.

"Nu begynder en ny leg, ånd," sagde Scrooge. "En halv time til, ånd, bare én halv time."

Det var en leg, "Ja og Nej" kaldet, hvori Scrooges søstersøn skulle tænke på noget, og de andre gætte, hvad det var, idet han kun måtte besvare deres spørgsmål med ja og nej, alt eftersom det passede. Den levende ild af spørgsmål, hvorfor han blev udsat, lokkede ud af ham, at han tænkte på et dyr, et levende dyr, et temmelig ubehageligt dyr, et vildt dyr, et dyr, som undertiden knurrede og gryntede og undertiden talte, som levede i London og gik omkring i gaderne, ikke blev vist frem, ikke blev trukket af nogen, ikke levede i et menageri, aldrig blev slagtet for at føres

til torvs og hverken var en hest, et æsel, en ko, en tyr, en tiger, en hund, et svin, en kat eller en bjørn. Ved hvert nyt spørgsmål, der gjordes ham, brast denne søstersøn i en ny skoggerlatter og følte sig så ubeskrivelig kildret, at han måtte rejse sig fra sofaen og stampe i gulvet. Omsider udbrød den fyldige søster, idet hun fik et lignende anfald:

"Jeg har det! Jeg ved, hvad det er, Fred! Jeg ved, hvad det er!"

"Hvad er det da?" råbte Fred. "Det er din morbroder Scro-o-o-o-oge!" Og det var det også. Almindelig beundring! Skønt nogle rigtignok indvendte, at svaret på "Er det en bjørn?" burde have været "Ja," eftersom et nej var tilstrækkeligt til at lede deres tanker bort fra mr. Scrooge, selv om de havde været tilbøjelige til at tage denne retning.

"Han har skaffet os megen morskab, tør jeg nok sige," sagde Fred, "og det ville være utaknemligt ikke at drikke hans skål. Vi har netop noget afbrændt rødvin stående her, og jeg foreslår: Morbroder Scrooges skål!" – "Godt! Morbroder Scrooge leve!" råbte de. "En glædelig jul og et lykkeligt nytår for den gamle mand, hvad han så er!" sagde Scrooges søstersøn. "Han ville ikke modtage dette ønske af mig, men han skal alligevel have det. Morbroder Scrooge leve!"

Morbroder Scrooge var ganske umærkeligt blevet så glad og let om hjertet, at han til gengæld ville have drukket en skål for selskabet og takket det i en tale, skønt de hverken kunne se eller høre ham. Men det gav genfærdet ham ikke tid til; hele optrinnet svandt bort i samme åndedræt, som søstersønnen udtalte det sidste ord, og han og ånden var atter på rejse.

Meget så de og langt kom de og mange hjem besøgte de, men altid med et godt og lykkeligt formål. Ånden stod ved siden af syge, og de blev opmuntret; i fremmede lande, og hjemmet var

dem nær; hos mennesker, der kæmpede med modgang, og de blev tålmodige ved håbet om bedre tider; hos fattigdom, og den blev rig. I fattighuse, hospitaler og fængsler, i ethvert af elendighedens tilflugtssteder, hvor det forfængelige menneske ikke i sit kortsynethed havde lukket døren og stænget julens ånd ude, efterlod den sine velsignelser og lærte Scrooge sine bud.

Det var en lang nat, hvis det da blot var én nat; men Scrooge nærede en vis tvivl derom, fordi hele juletiden syntes at være sammentrængt i det tidsrum, de tilbragte med hinanden. Det var tillige påfaldende, at skønt Scrooge forblev uforandret i sin ydre skikkelse, blev genfærdet ældre, tydeligt ældre. Scrooge havde lagt mærke til denne forandring, men ikke omtalt den, førend han, da de havde forladt et børneselskab Helligtrekongers aften, ved at betragte ånden, mens de stod ved siden af hinanden på en åben plads, opdagede, at dens hår var gråt.

"Er åndernes liv så kort?" spurgte Scrooge.

"Mit liv på denne klode er meget kort," svarede genfærdet.

"Det ender i aften."

"I aften!" udbrød Scrooge.

Klokken slog i samme øjeblik et kvarter i tolv.

"Tilgiv, om jeg stiller et spørgsmål, som det ikke tilkommer mig at stille," sagde Scrooge og så vist på åndens kjortel, "men jeg ser noget sælsomt, som ikke hører til dig selv, stikke frem under dine klæder. Er det en fod eller en klo?"

"Det kunne godt være en klo for det køds skyld, der er på det," lød åndens sørgmodige svar. "Se her."

Af folderne i dens kjortel trak den to børn frem, usle, modbydelige, forfærdelige, afskyelige, elendige. De knælede ved åndens fødder og klyngede sig til dens klædebon.

"Oh se, menneske; se, se herved!" udbrød ånden.

Det var en dreng og en pige, gule, magre, pjaltede, skulende, ulveagtige, men tillige krybende i deres ydmyghed. Hvor ungdommens ynde burde have afrundet deres træk og farvet dem med sit friske rosenkær, havde en gusten og runken hånd, ligesom alderdommens, udpint og forkrøblet dem og revet dem i pjalter. Hvor engle kunne have rejst deres trone, lurede djævle og udsendte truende blikke. Blandt alle naturens vidunderlige og gådefulde frembringelser, – selv blandt de usleste vanskabninger og de modbydeligste udskud af menneskeheden ville man ikke finde halvt så rædsomme og hæslige uhyrer.

Scrooge fo'r forfærdet tilbage. Da de var blevet ham forestillet på denne måde, prøvede han på at sige, at det var smukke børn, men ordene ville hellere kvæle sig selv, end være delagtige i en løgn af en så uhyre størrelse.

"Ånd, er det dine?"

Scrooge kunne ikke sige mere.

"De er menneskets," sagde ånden og så ned på dem, "og de klynger sig til mig, for at anråbe mig om beskyttelse mod deres fædre. Denne dreng er uvidenheden; denne pige nøden. Vogt vel på dem begge og alle af deres art, men fremfor alt, vogt vel på denne dreng; for på hans pande ser jeg jeres dødsdom skrevet, medmindre skriften bliver udvisket! Nægt det!" råbte ånden og strakte sin hånd ud mod byen. "Bagtal dem, som siger jer det! Tillad det for jeres partihensyns skyld og gør det værre! Men afvent enden!"

"Har de intet sted at ty til, ingen til at tage sig af dem?" udbrød Scrooge.

"Gives der ikke fængsler?" sagde ånden, idet den for sidste gang vendte Scrooges egne ord mod ham. "Gives der ingen fattighuse?"

Klokken slog tolv.

Scrooge så sig om efter genfærdet, men så det ikke. Da det sidste slag var hørt op med at dirre, mindedes han gamle Jacob Marleys forudsigelse og så, idet han hævede sine øjne fra jorden, et højtideligt spøgelse, tilhyllet og dækket med en hætte, komme hen mod sig langs med jorden, ligesom en tåge.

Fjerde sang: Den sidste af de tre ånder

Spøgelset nærmede sig langsomt, alvorligt og tavs. Da det kom tæt hen til ham, bøjede Scrooge knæ; for i selve luften, hvorigennem denne ånd bevægede sig, syntes den at udbrede skummelhed og hemmelighedsfuldhed.

Den var indhyllet i en kulsort klædning, der skjulte dens hoved, ansigt og legeme, så at man ikke så andet af den end en udstrakt hånd. Hvis denne ikke havde været, ville det have været vanskeligt at skelne dens skikkelse fra natten og adskille den fra det mørke, den var omgivet af.

Da den stod ved siden af ham, mærkede han, at den var høj og majestætisk, og at dens gådefulde væsen opfyldte ham med en højtidelig frygt. Mere vidste han ikke; for ånden hverken talte eller rørte sig.

"Står jeg overfor genfærdet af den *kommende* jul?" spurgte Scrooge.

Ånden svarede ikke, men pegede fremad med sin hånd.

"Du er i færd med at vise mig skyggerne af de ting, som endnu ikke er sket, men som vil ske i den tid, der ligger for os," vedblev Scrooge. "Er det ikke således, ånd?"

Den øverste del af klædningsstykket blev et øjeblik trukket sammen i dets folder, som om ånden havde bøjet sit hoved. Det var det eneste svar, han fik.

Skønt Scrooge nu allerede var godt vant til at have selskab af spøgelser, var han dog så bange for den tavse skikkelse, at hans ben rystede under ham, og han mærkede, at han næppe kunne stå, da han belavede sig til at følge med den. Ånden tøvede et øjeblik, som om den mærkede hans tilstand og ville give ham tid til at fatte sig.

Men derved blev det kun værre med Scrooge. Det gøs i ham af en ubestemt rædsel ved tanken om, at bag dette dunkle skrud fæstede et par spøgelsesagtige øjne sig vist på ham, medens han, skønt han anstrengte sine egne til det yderste, ikke kunne se andet end en spøgelsesagtig hånd og én stor sort masse.

"Fremtidens genfærd," udbrød han, "jeg frygter dig mere end nogen anden ånd, jeg har set. Men da jeg ved, at det er din hensigt at gavne mig, og da jeg håber at opleve at blive et andet menneske, end jeg har været, er jeg rede til at gøre dig selskab, og gør det med et taknemmeligt hjerte. Vil du ikke tale til mig?"

Det svarede ikke. Hånden pegede lige frem foran dem.

"Vis vej!" sagde Scrooge. "Vis vej! Natten svinder hurtigt, og jeg ved, at det er en kostbar tid for mig. Vis vej, ånd!"

Spøgelset svævede bort, ligesom det var kommet. Scrooge fulgte bagefter i skyggen af dets klædebon, der holdt ham i vejret, forekom det ham, og førte ham bort.

Man kan næppe sige, at de gik ind i byen; for byen syntes snarere af sig selv at vokse op omkring dem og omringe dem.

Men der stod de, lige i hjertet af den – på børsen blandt købmændene, der ilede frem og tilbage og klingrede med pengene i deres lommer og talte sammen i grupper og så på deres ure og legede tankefuldt med deres store guldsigneter, og så fremdeles, således som Scrooge så ofte havde set dem gøre.

Ånden standsede ved en lille klynge forretningsmænd, og da Scrooge bemærkede, at ånden pegede hen på dem, gik han nærmere for at lytte til deres samtale.

"Nej," sagde en stor, tyk mand med en uhyre hage. "Jeg ved ikke meget om det. Jeg ved kun, at han er død."

"Hvornår døde han?" spurgte en anden.

"I aftes, tror jeg."

"Men hvad var der i vejen med ham?" spurgte en tredje og tog sig en umådelig pris af en meget stor snusdåse. "Jeg troede, at han aldrig kunne dø."

"Gud må vide det," sagde den første og gabte.

"Hvad har han gjort med sine penge?" spurgte en mand med et rødt ansigt og en dinglende udvækst på enden af sin næse, der bævrede som kødlapperne på en kalkunsk hane.

"Det har jeg ikke hørt noget om," sagde manden med den store hage og gabt igen. "Måske testamenteret dem til sit lav. Mig har han ikke testamenteret dem. Det er alt, hvad jeg ved."

Dette indfald blev modtaget med almindelig latter.

"Det bliver rimeligvis en meget billig begravelse," sagde den, der før havde talt; "for så sandt jeg lever, kender jeg ingen, der følger. Skulle vi slå os sammen og følge frivilligt?"

"Det vil jeg ikke have noget imod, hvis der bliver givet en god frokost," bemærkede manden med udvæksten på næsen. "Men jeg må trakteres, hvis jeg skal gå med."

Nok en latter.

"Jeg er dog nok den mest uegennyttige af os," sagde den, der havde talt først; "for jeg går aldrig med sorte handsker [Note 2\)](#) og spiser aldrig frokost. Men jeg er rede til at tage med, hvis der er nogle andre, som også vil. Når jeg tænker mig rigtigt om, er jeg ikke ganske vis på, om jeg ikke var hans specielle ven; for vi plejede at stå stille og tale sammen, når vi mødte hinanden. Farvel, farvel!"

Talere og tilhørere skiltes og blandede sig i andre grupper. Scrooge kendte dem og så på ånden for at få en forklaring.

Spøgelset svævede videre og ind i en gade. Dets finger pegede på to personer, som mødte hinanden. Scrooge lyttede atter i den tanke, at han måske her kunne få den forklaring, han ønskede.

Også disse mænd kendte han ganske udmærket. Det var forretningsfolk; meget rige og med stor indflydelse. Han havde altid søgt at stå højt i deres agtelse, det vil sige ud fra et forretningssynspunkt, det strenge forretningssynspunkt.

"Goddag," sagde den ene.

"Goddag," sagde den anden.

"Nå," sagde den første. "Den gamle satan har nok omsider fået, hvad han havde til gode?" [Note 3\)](#)

Det hører jeg," svarede den anden. "Koldt, ikke sandt?"

"Som det sig hør og bør ved juletid. De løber nok ikke påskøjter?"

"Nej, nej; jeg har andet at tænke på God morgen."

Ikke et ord mere. Det var deres møde, deres samtale, deres afsked.

Scrooge var i begyndelsen tilbøjelig til at undre sig over, at ånden kunne lægge vægt på samtaler, der tilsyneladende var så intetsigende; men da han var overbevist om, at de måtte have et eller andet hemmeligt øjemed, gav han sig til at gruble over, hvad dette vel

Den gamle satan har nok omsider fået, hvad han havde til gode? ""

kunne være. Det var ikke sandsynligt, at de havde nogen forbindelse med hans gamle kompagnon Jacobs død; for den tilhørte fortiden, og denne ånds område var fremtiden. Heller ikke kunne han tænke sig nogen, der havde nær berøring med ham selv, som han kunne anvende dem på. Men da han ingen tvivl nærede om, at hvem der end sigtedes til, indeholdt de en skjult moral til hans eget bedste, besluttede han at skrive sig hvert ord, han hørte, og hver ting, han så, bag øret, og navnlig at iagttage sin egen skygge, når den viste sig. Han ventede nemlig, at hans fremtidige jeks adfærd ville give ham den tråd, han savnede, og gøre løsningen af disse gåder let.

Han så sig på om efter sit eget billede; men en anden mand stod i hans vante krog, og skønt uret viste, at det var den tid på dagen, da han plejede at være her, så han dog intet billede af sig selv blandt de mange, der strømmede ind ad døren. Det overraskede ham imidlertid ikke synderligt; for han havde i sit stille sind lagt en planen for et andet levned og troede og håbede, at han heri så sin nyfødte beslutning gennemført.

Stille og mørkt stod spøgelse ved siden af ham med udstrakt hånd. Da han kom til sig selv igen efter sin tankefulde søgen, troede han på grund af håndens drejning og dens stilling med hensyn til ham selv, at de usynlige øjne betragtede ham skarpt. Det bragte ham til at gyse og føle en gennemtrængende kulde.

De forlod den travle skueplads og gik ind i en skummel del af byen, hvor Scrooge aldrig før havde været, skønt han kendte dens beliggenhed og slette rygte. Gaderne var smalle og uhyggelige; butikkerne og husene usle; menneskene halvnøgne, drukne og stygge. Gyder og portgange udspyede som lige så mange kloakker deres døde og levende uhumskheder i de forsømte gader, og hele kvarteret stank af forbrydelser, snavs og elendighed.

Langt inde i denne hule, hvor skændslen havde sit tilflugtssted, lå en lav, fremspringende butik under et halvtag, hvor der handledes med jern, gamle klude, flasker, ben og fedtet affald. På gulvet indenfor lå store bunker af rustne nøgler, søm, kæder, hængsler, file, vægtskåle, lodder og alt slags gammelt jern. Hemmeligheder, som få ville have haft lyst til at udforske, avledes og skjultes i bjerge af hæslige pjalter, masser af forrådnede fedt og dynger af ben. Midt blandt de varer, han handlede med, og ved siden af et ildsted, der var lavet af gamle mursten, sad en næsten halvfjerdsindstyve år gammel, gråhåret kæltring. Han havde skærmet sig mod den kolde luft med et skimlet gardin af brogede klude, som hang på en snor, og røg en pibe med en uforstyrret ensomheds hele nydelse.

Scrooge og spøgelseset trådte ind til denne mand, netop som en kone med en tung bylt luskede ind i butikken. Men næppe var hun kommet ind, før en anden på samme måde belæst kone ligeledes trådte ind, og tæt bag efter hende fulgte en mand i luvslidte sorte klæder, ikke mindre forbavset ved synet af dem, end de var blevet ved at genkende hinanden. Efter et øjeblikks målløs forbavselse, hvorunder den gamle mand med piben havde rejst sig og var kommet hen til dem, brast de alle tre i latter.

"Nu har jeg aldrig set mage!" råbte den, der først var trådt ind. "Først kommer gangkonen; så kommer vaskekonen og så kommer bedemanden! Sikken et træf, gamle Joe, at vi alle tre skulle mødes her uden at have tænkt på det!"

"I kunne ikke mødes på noget bedre sted," sagde gamle Joe og tog piben ud af munden. "Kom ind i dagligstuen. De har jo

allerede så længe haft fri adgang til den, og de andre er heller ikke fremmede. Bliv, til jeg har lukket butiksdøren. Uh, hvor den piber! Jeg tror ikke der er mage til sådan en rusten stump metal i hele butikken, som dens egne hængsler, og jeg er vis på, at der ikke er sådanne gamle knokler som mine egne. Ha, ha! Vi passer allesammen godt til vor håndtering; vi er fire alen af ét stykke. Kom ind i dagligstuen."

Dagligstuen var rummet bag kludeskærmen. Den gamle mand ragede ilden sammen med en gammel trappesprosse og efter at have pudset sin osende lampe – for det var aften – med sin pibespids, stak han denne i munden igen.

Mens han gjorde dette, kastede den kone, som allerede havde talt, sin bylt på gulvet og satte sig med en forsoren mine på en stol, idet hun støttede sine albuer på sine knæ og betragtede de to andre med udfordrende trods.

"Hvad nu, hvad nu, mrs. Dilber?" sagde konen. "Enhver har ret til at sørge for sig selv. Det gjorde *han* altid."

"Det er ganske sandt," sagde vaskekonen. "Ingen gjorde det mere end han."

"Nå, så stå ikke sådan og glo, som om De var bange, menneske; hvem ved noget om det? Vi skal da vel ikke til at sladre af skole?"

"Nej, vist ikke, nej," sagde mrs. Dilber og bedemanden på én gang. "Det vil vi da ikke håbe."

"Nå ja, ja! Så er jo alting godt! Hvem taber noget ved at miste sådanne småting som disse? Den døde mand dog vel ikke, skulle jeg tro."

"Nej, naturligvis," sagde mrs. Dilber leende.

"Ville han beholde dem efter sin død, den gamle, gerrige knast," vedblev konen, "hvorfor bar han sig da ikke ad som et andet menneske, mens han levede? Havde han gjort det, havde han også haft nogen om sig, der kunne have plejet ham, da han kæmpede med døden, i stedet for at han nu lå ganske ene og gispede, til ånden gik af ham."

"Det er det sandeste ord, som nogen sinde er blevet talt," sagde mrs. Dilber. "Det går ham kun efter hans fortjeneste."

"Bare vor fortjeneste havde været noget større," svarede konen, "og det ville den være blevet, det kan De stole på, hvis jeg havde kunnet få fingre i mere. Luk den bylt op, gamle Joe, og lad mig høre, hvad den er værd. Tal rent ud af posen. Jeg er ikke bange for at være den første eller for at lade dem se det. Vi vidste jo godt, at vi tog for os af retterne, før vi mødtes her, antager jeg. Det er ingen synd. Luk bylten op, Joe."

Men hendes venners galanteri ville ikke tillade dette, og manden i de luvslidte sorte klæder gik først i brechen og fremviste sit bytte. Det var ikke videre stort. Et par signeter, en penneholder, et par ærmeknapper og en brystnål uden stor værdi, det var det hele.

De blev en efter en undersøgt og vurderet af gamle Joe, som på væggen med et stykke kridt skrev op, hvad han ville give for hver ting og derpå lagde det hele sammen, da han så, at der ikke var mere.

"Det er Deres regnskab," sagde Joe, "jeg vil ikke give én sixpence til, om jeg så blev kogt levende. Hvem kommer så?"

Det gjorde mrs. Dilber. Lagener og håndklæder, nogle få klædningsstykker, to gammeldags sølvteskeer, en sukkertang og

nogle støvler. Hendes regnskab blev på samme måde skrevet på væggen.

"Jeg giver altid damerne for meget. Det er en svaghed af mig, og det er på den måde, jeg ødelægger mig selv," sagde gamle Joe. "Det er Deres regnskab. Forlanger De én penny til af mig, i stedet for straks at slå til, vil jeg fortryde at have været så rundhåndet og knappe en halv krone af."

"Og luk nu *min* bylt op, Joe" sagde den første kone.

Joe lagde sig på knæ for lettere at lukke den op og efter at have løst en mængde knuder op, trak han en stor tung rulle mørkt tøj frem.

"Hvad kalder De dette her?" sagde Joe. "Sengeomhæng?"

"Ja vel!" svarede gangkonen leende og bøjede sig forover på sine korslagte arme. "Sengeomhæng!"

"Da er det dog vel ikke Deres alvor, at De tog dem med ringe og det hele, mens han lå der?"

"Jo, jeg gjorde," svarede konen.

"Og hvorfor ikke? De er født til at gøre Deres lykke," sagde Joe, "og De vil bestemt også gøre den."

"Jeg skal sandelig ikke for sådan en mands skyld, som han var, holde min hånd tilbage, hvis jeg kan få noget i den ved at strække den ud; det skal jeg love for, Joe," svarede konen kold-blodigt. "Men spild nu ikke olie på sengetæppet."

"Er det hans tæppe?" spurgte Joe.

"Hvis skulle det ellers være?" svarede konen. "Der er ingen fare for, at han forkøler sig, fordi han ikke har det over sig."

"Jeg vil ikke håbe, at han døde af noget smitsomt, hvad?" sagde gamle Joe, idet han afbrød sit arbejde og så op.

"Hvad kalder De dette her?" sagde Joe. "Sengeomhæng?"

"Vær bare ikke bange for det," svarede konen. "Jeg var ikke så glad for hans selskab, at jeg ville være blevet hos ham for de småtings skyld, hvis det havde været tilfældet. Åh! De kan se igennem den skjorte, til De får ondt i øjnene; De vil ikke finde et hul i den eller et slidt sted. Det er den bedste, han havde, og en fin en oven i købet. De ville have ladet den gå til spilde, hvis jeg ikke havde været."

"Hvad kalder De at lade den gå til spilde?" spurgte gamle Joe.

"Givet ham den på og begravet ham med den," svarede konen og lo. "Der var en, som var dum nok til at gøre det, men jeg trak den af ham igen. Er billigt lærred ikke godt nok til det, er det ikke godt nok til noget. Det klæder liget fuldkommen lige så godt. Han kan ikke se grimmere ud, end han så ud i denne her."

Scrooge lyttede med rædsel til denne samtale. Medens de sad omkring deres bytte i den tarvelige belysning fra den gamle mands lampe, betragtede han dem med en afsky og modbydelighed, der ikke kunne have været større, hvis det havde været en hoben lede djævlé, der tingede om selve liget.

"Ha, ha, ha!" lo gangkone, da gamle Joe tog en flonelspose med penge i frem og talte op på gulvet, hvad hver skulle have. "Det er enden på det, som De ser! Han skræmte alle mennesker bort fra sig, mens han levede, for at vi kunne få nytte af det efter hans død! Ha, ha, ha!"

"Ånd," sagde Scrooge, og gøs fra hoved til fod, "jeg ser det, jeg ser det. Således som det var gået denne ulykkelige mand, kunne det gå mig selv. Mit liv går i den retning nu. Barmhjertige Himmel, hvad er dette?"

Han fo'r forfærdet tilbage; for skuepladsen var blevet forandret, og han rørte nu næsten ved en seng, en bar seng uden

gardiner, hvorpå der under et pjaltet lagen lå noget tilhyllet, der, skønt stumt, røbede sig i et gribende sprog.

Værelset var meget mørkt, for mørkt til at man kunne se det rigtigt, skønt Scrooge så sig om i det, drevet af en hemmelig tilskyndelse, begærlig efter at få at vide, hvad det var for et værelse. Et blegt lys, som skinnede ind udefra, faldt lige på sengen, og på den lå, plyndret og bestjålet, ubevogtet, ubegrædt og uænsset, liget af den omtalte mand.

Scrooge skottede til spøgelse. Dets hånd pegede fast og ubevægelig på hovedet. Lagenet var kastet så skødesløst hen over det, at ved det mindste ryk – Scrooge havde blot behøvet at røre en finger – ville ansigtet være kommet til syne. Han tænkte på det, følte, hvor let det ville være at gøre det, og længtes efter at gøre det, men evnede lige så lidt at trække sløret bort, som at bortjage spøgelse, der stod ved hans side.

Oh, kolde, kolde, strenge, skrækelige død, oprejs dit alter her og iklæd det alle de rædsler, du har til din rådighed; for dette er dit rige! Men på et elsket, agtet og æret hoved kan du ikke krumme et eneste hår efter dine frygtelige hensigter, eller gøre et af dets træk modbydeligt. Det er ikke det, at hånden er tung og vil falde ned, når man slipper den; det er ikke det, at hjertet og pulsen står stille; men at hånden var åben, gavmild og trofast; hjertet ædelt, varmt og kærligt, og pulsen en mands. Slå til, skygge, slå til! Og alle hans gode gerninger springer ud af såret for at beså verden med udødeligt liv!

Ingen stemme udtalte disse ord for Scrooges øren, og dog hørte han dem, medens han betragtede sengen. Han tænkte på, hvad denne mands første tanker ville være, hvis denne mand nu

kunne stå op? Gerrighed, hårdhed, griske bekymringer. De har i sandhed bragt ham til et rigt endeligt!

Der lå han i det mørke, tomme hus, uden at en mand, en kvinde eller et barn sagde: Han var kærlig imod mig i denne eller hin henseende, og til tak for et eneste kærligt ord vil jeg også være kærlig imod ham. En kat kradsede på døren, og man hørte rotterne gnave under kaminen. Hvad de ville i dødens hjem og hvorfor de var så urolige og ivrige, vovede Scrooge ikke at tænke på.

"Ånd," sagde han, "dette er et frygteligt sted. Fordi jeg forlader det, skal jeg dog ikke lade dets lære upåagtet hen; tro mig blot. Lad os gå."

Stadig pegede genfærdet med en ubevægelig finger hen på hovedet.

"Jeg forstår dig," sagde Scrooge, "og jeg ville også gøre det, hvis jeg kunne. Men jeg kan det ikke, ånd, jeg kan det ikke."

Atter syntes den at se på ham.

"Gives der noget menneske her i byen, som føler sig bevæget ved denne mands død," sagde Scrooge i den højeste sjælekval, "så vis mig denne person, ånd, jeg besværger dig!"

Spøgelset udbredte et øjeblik sit sorte klædebon foran ham som en vinge og viste ham derpå, idet det trak det sammen igen,

et af dagen belyst værelse, hvor en moder sad med sine børn.

Hun ventede i en ængstelig spænding på nogen; hun gik frem og tilbage i værelset, fo'r sammen ved enhver lyd, så ud ad vinduet, skottede til uret, søgte, skønt forgæves, at sysle med sit sytøj og kunne næppe tåle at høre sine legende børns stemmer.

Omsider hørtes den længe forventede banken. Hun ilede hen til døren og mødte sin ægtefælle, en mand med et af sorger medtaget og nedtrykt ansigt, skønt han endnu var ung. Der lå et mærkeligt udtryk i det nu; et slags højtidelig glæde, som han skammede sig over, og som han søgte at undertrykke.

Han satte sig til det måltid, som var blevet sat til varme til ham foran kaminilden, og da hun med mat stemme spurgte ham, hvad nyt han bragte, – hvilket først skete efter en lang pause –, syntes han at være forlegen med, hvad han skulle svare.

"Er det godt eller dårligt?" spurgte hun for at hjælpe ham.

"Dårligt," svarede han.

"Vi er altså aldeles ødelagte?"

"Nej; endnu er der håb, Caroline."

"Ja, hvis *han* forbarmer sig," sagde hun forbavset, "da er der håb! Intet er håbløst, hvis et sådant mirakel er sket."

"Han kan ikke mere forbarme sig," sagde hendes mand. "Han er død."

Hun var et blidt og tålmodigt væsen, hvis hendes ansigt talte sandt; men dog følte hun sig taknemmelig helt ind i sin sjæl ved at høre dette, og hun sagde det med foldede hænder. I det næste øjeblik bad hun Gud om tilgivelse og blev bedrøvet; men den første følelse kom fra hendes hjerte.

"Det, som det halvdrukne fruentimmer, jeg fortalte dig om i aftes, sagde til mig, da jeg ville ind til ham for at udvirke en uges henstand, og som jeg kun anså for et påskud for at blive mig kvit, viser sig at være fuldkommen sandt; han var ikke alene meget syg, men lå for døden."

"Hvem vil vor gæld gå over til?"

"Det ved jeg ikke, men forinden skal vi nok få bragt pengene til veje, og selv om dette ikke skulle lykkes os, ville det dog være et stort uheld, om vi skulle finde en lige så ubarmhertig kreditor i hans arving. I aften kan vi lægge os til at sove med et lettere hjerte, Caroline!"

Ja, de kunne besmykke det, så meget de ville, men de var lettere om hjertet. De stumme barneansigter, der flokkede sig omkring dem for at høre, hvad de forstod så lidt af, opklaredes, og denne mands død havde gjort denne familie lykkeligere! Den eneste følelse, som genfærdet kunne påvise i forbindelse med denne begivenhed, var glæde.

"Vis mig dog nogen kærlighed i forbindelse med et dødsfald," sagde Scrooge; "ellers vil det mørke kammer, som vi netop forlod, altid stå for mine øjne, ånd."

Genfærdet førte ham gennem flere gader, hvormed hans fødder var fortrolige, og undervejs søgte Scrooge hist og her efter sig selv; men han var intetsteds at finde. De trådte ind i stakkels Bob Cratchits hus, den samme bolig, han tidligere havde besøgt, og fandt moderen og børnene siddende ved kaminen.

Der var stille, ganske stille. De små, støjende Cratchit'er sad så ubevægelige som billedstøtter i en krog og så op på Peter, der havde en bog foran sig. Moderen og hendes datter havde travlt med at sy. Men de var også meget stille!

"Og han tog et barn og satte det iblandt dem." Hvor havde Scrooge hørt disse ord? Han havde ikke drømt dem. Drengen måtte have læst dem højt, idet han og ånden skred over dørtærsklen. Hvorfor blev han ikke ved? Moderen lagde sit sytøj på bordet og holdt hånden for ansigtet.

"Farven skærer mig i øjnene," sagde hun.

Farven? Ah, stakkels lille Tim!

"Nu er det gået over igen," sagde Cratchits kone. "Jeg får ondt i dem af lyset, og jeg ville ikke for alt verden vise jeres fader et par røde øjne, når han kommer hjem. Det må være henved den tid, han plejer at komme."

"Snarere over tiden," sagde Peter og lukkede sin bog. "Men jeg tror, at han de sidste aftener er gået lidt langsommere end ellers, moder."

De var atter ganske stille. Omsider sagde hun med en fast, rolig stemme, der kun én gang svigtede:

"Jeg har set ham – jeg har set ham gå meget rask med lille Tim på ryggen."

"Det har jeg med," udbrød Peter, "mange gange."

"Og jeg med," sagde en anden. Det havde de alle.

"Men han var meget let at bære," vedblev hun, flittigt syende, "og hans fader elskede ham så højt, at det ingen byrde var – nej, ingen byrde. Men der er fader ved døren!"

Hun ilede ham i møde, og lille Bob med sit uldtørklæde – han kunne behøve det, den stakkel – trådte ind. Hans te stod parat til ham på kaminen, og de kappedes alle om at hjælpe ham. Derpå satte de to unge Cratchit'er sig på hans skød og lagde hver en lille kind mod hans ansigt, som om de ville sige: "Tag dig det ikke så nær, fader! Vær ikke så bedrøvet!"

Bob spøjte med dem og talte venligt til hele familien. Han betragtede sytøjet, der lå på bordet, og roste konen og pigebørnene for deres flid og hurtighed. De ville blive færdige længe før søndag, sagde han.

"Søndag! Du har altså været der i dag, Robert?" sagde hans kone.

"Ja, min ven," svarede Bob. "Gid du havde været med. Det ville have gjort dig godt at se, hvor grøn den lille plet er. Men du skal tit få den at se. Jeg lovede ham, at jeg ville gå derhen om søndagen. Min søde, lille dreng!" klagede Bob, "min lille dreng!"

Han overvældedes pludselig. Han kunne ikke lade være. Havde han kunnet det, ville han og hans dreng måske have været skilt længere fra hinanden, end de var. Han gik ud af stuen og op på kammeret ovenpå; der var livligt oplyst og pyntet med julegrønt. En stol stod tæt ved siden af barnet, og man kunne se, at nogen havde været der for nylig. Stakkels Bob satte sig på stolen, og da han havde tænkt sig lidt om og fattet sig, kyssede han det lille ansigt. Han havde forsonet sig med, hvad der var sket, og gik ned igen helt let i sindet.

De samlede sig ved kaminen og talte sammen, medens pigebørnene og moderen fortsatte med at sy. Bob fortalte dem om den overordentlige godhed, der var blevet ham vist af mr. Scrooges søstersøn, som han næppe havde set mere end én gang, og som, da han havde mødt ham på gaden den dag og bemærket, at han havde set – "sådan en smule forknytt ud," sagde Bob – havde spurgt ham, hvad det var, der gjorde ham så bedrøvet. "Og derfor," sagde Bob, "fortalte jeg ham det, for han er sådan en mageløs rar mand at tale med. 'Det gør mig hjertelig ondt, mr. Cratchit,' sagde han, 'og især gør det mig hjertelig ondt for Deres gode kone.' Men hvorfra han vidste *det*, det ved jeg ikke."

"Hvilket, min ven?"

"Ih, at du er en god kone," svarede Bob.

"Det ved alle og enhver!" sagde Peter.

"Meget rigtigt bemærket, min dreng!" udbrød Bob. "Det håber jeg, de gør. 'Det gør mig hjertelig ondt,' sagde han, 'for Deres gode kone. Kan jeg på nogen måde være Dem til tjeneste,' sagde han og gav mig sit kort, 'så er der min adresse. Kom kun til mig.' Det var nu ikke," vedblev Bob, "så meget for det, han måske kunne gøre for os, som for hans venlige væsen, at det gjorde så inderlig godt. Det var, ligesom om han havde kendt vor lille Tim og delte vor sorg med os."

"Det må være en god sjæl, det er jeg vis på!" sagde mrs. Cratchit.

"Du ville blive endnu mere vis på det, min ven," svarede Bob, "hvis du så ham og talte med ham. Det skulle slet ikke undre mig – læg vel mærke til, hvad jeg siger – om han skaffede Peter en bedre plads."

"Hør bare, Peter," sagde moderen.

"Og så," udbrød et af pigebørnene, "ser Peter sig om efter en lille veninde og sætter foden under sit eget bord."

"Gå væk med jer!" svarede Peter grinende.

"Ja, hvorfor ikke det?" sagde Bob, "skønt der er tid nok til den slags endnu, min dreng. Men når og hvorledes vi end skilles, er jeg dog vis på, at ingen af os vil glemme stakkels lille Tim eller denne første skilsmisse blandt os, vel?"

"Nej, aldrig, fader!" udbrød de alle.

"Og jeg ved også," sagde Bob, "jeg ved også, mine kære børn, at når vi husker på, hvor blid og tålmodig han var, skønt han kun var et ganske lille barn, vil vi ikke så let komme i uoverensstem-

melse med hinanden og glemme stakkels lille Tim af dén grund."

"Nej, aldrig, fader!" udbrød de alle igen.

"Jeg er så lykkelig," sagde lille Bob, "jeg er så lykkelig." Konen kyssede ham, hans døtre kyssede ham, de to unge Cratchit'er kyssede ham, og Peter og han rakte hinanden hånden. Lille Tims ånd, dit barnlige væsen var fra Gud!

"Spøgelse," sagde Scrooge, "noget siger mig, at øjeblikket for vor skilsmisse nærmer sig. Jeg ved det, men jeg ved ikke hvorledes. Sig mig, hvad det var for en mand, som vi så ligge lig?"

Den kommende juls genfærd førte ham ligesom før – skønt på et andet tidspunkt, syntes han; i det hele taget syntes der ikke at være nogen orden i disse syner, undtagen at de hørte til fremtiden – hen til forretningskvarteret, men viste ham ikke ham selv. Ånden standsede overhovedet slet ikke, men gik lige ud, som om den styrede efter et bestemt mål, indtil Scrooge bønfaldt den om at stå stille et øjeblik.

"I denne gård," sagde Scrooge, "som vi nu skynder os igennem, har jeg min forretning og har haft den i lange tider. Jeg ser huset. Lad mig se, hvad jeg skal blive til i de kommende dage."

Ånden stod stille; ånden pegede et andet sted hen. "Huset ligger der," udbrød Scrooge. "Hvorfor peger du ikke den vej?"

Den ubønhørlige finger rørte sig ikke.

Scrooge ilede hen til vinduet i sit kontor og så derind. Det var endnu et kontor, men ikke hans. Bohavet var ikke det samme, og skikkelsen på stolen ikke ham selv. Spøgelset pegede ligesom før.

Han vendte tilbage til det, uden at kunne begribe, hvorfor og

hvorhen han var flyttet, og fulgte med det, indtil de kom til en gitterport af jern. Han standsede for at se sig om, før de gik ind.

Det var en kirkegård. Her, under jorden, lå altså den ulykkelige mand, hvis navn han nu skulle erfare. Det var en værdig plads. Omringet af huse; tilgroet med græs og ukrudt, som fortalte om – ikke et frodigt, men et hendøende planteliv; overfyldt med grave; fed af mæsket grådighed. En værdig plads!

Ånden stod mellem gravene og pegede ned på en. Han nærmede sig den skælvende. Ånden var aldeles ligesom før, men han frygtede at se en ny betydning i dens højtidelige skikkelse.

"Før jeg går nærmere hen til den sten, hvorpå du peger," sagde Scrooge, "beder jeg dig svare mig på ét spørgsmål. Er disse skyggerne af det, som *skal* ske, eller er de kun skyggerne af det, som *kan* ske?"

Genfærdet pegede stadig ned på den grav, det stod ved.

"Menneskenes handlemåder kan antyde visse mål, hvortil de må føre, hvis man fremturer i dem," sagde Scrooge. "Men forandres handlemåden, forandres også målet. Sig, forholder det sig således med det, du viser mig?"

Scrooge listede sig skælvende hen til den og idet hans øje fulgte fingerens retning, læste han på stenen oven på den forsømte grav sit eget navn,

EBENEZER SCROOGE.

"Er jeg den mand, som lå på sengen?" udbrød han, idet han faldt på knæ.

Fingeren pegede fra graven hen på ham og tilbage på den igen.

"Nej, ånd! Åh nej, nej!"

Fingeren rørte sig ikke.

"Ånd!" råbte han og klamrede sig fast til dens kjortel. "Hør mig! Jeg er ikke det menneske, jeg var. Jeg vil ikke være det menneske, jeg måtte være blevet, hvis alt dette ikke var sket. Hvorfor vil du vise mig dette, hvis alt håb er ude for mig?"

For første gang syntes hånden at ryste.

"Gode ånd," vedblev han, idet han sank til jorden foran den.

"Dit hjerte går i forbøn for mig og ynkes over mig. Giv mig den forvisning, at jeg ved et andet levned endnu kan nå at forandre de skygger, du har vist mig!"

Den kærlige hånd skælvede.

"Jeg vil ære julen af mit ganske hjerte og søge at helligholde den hele året igennem. Jeg vil leve i fortiden, nutiden og fremtiden. Alle tre ånder skal virke i mig. Jeg vil ikke lukke de lærdomme ude, de lærer mig. O, sig mig, at jeg kan viske skriften ud på denne sten!"

I sin sjæleangst greb han åndens hånd. Den søgte at rive sig løs, men han var stærk i sine bønner og holdt den tilbage. Ånden var endnu stærkere og skød ham fra sig.

Idet han strakte hænderne i vejret til en sidste bøn om at få sin skæbne forandret, mærkede han en forandring i spøgelses hætte og dragt. Det skrumpede ind, sank sammen og svandt ind til en sengestolpe.

Femte sang: Enden på det

Ja, og sengestolpen var hans egen! Sengen var hans egen, værelset var hans eget; men det bedste og lykkeligste af alt var, at tiden, han havde for sig, var hans egen til at gøre bod i!

"Jeg vil leve i fortiden, nutiden og fremtiden!" gentog Scrooge, idet han kravlede ud af sengen. "Alle tre ånder skal virke i mig. Oh, Jacob Marley! Himlen og juletiden være lovet for dette! Jeg siger det på mine knæ, gamle Jacob, på mine knæ!"

Han var så ophidset og så opflammet af sine hensigter, at hans rystende stemme næsten nægtede ham sin tjeneste. Han havde hulket stærkt i sin kamp med ånden, og hans ansigt var vådt af tårer.

"De er ikke revet ned," råbte Scrooge og omfavnede et af sine sengeomhæng; "de er ikke revet ned med ringe og det hele. De er her; jeg er her; skyggerne af de ting, der ville være sket, kan endnu fordrives. Og det vil de også blive. Jeg ved, at de vil!"

Hans hænder havde i al denne tid travlt med hans klædningsstykker, som han krængede, endevendte, flåede, kylede omkring og gjorde alskens hokus-pokus med.

"Jeg vod ikke, på hvilket ben jeg vil stå!" råbte Scrooge, leende og grædende i samme åndedræt, og slog knuder på sig selv og sine strømper som en anden Laokoon. "Jeg er så let som en fjer, så salig som en engel, så overgiven som en skoledreng, så svimmel som en fuld mand. Glædelig jul til alle og enhver! Lykkeligt nytår til hele verden. Hallo der! Hurra! Hallo!"

Han var sprunget ind i dagligstuen og stod nu ganske åndeløs derinde.

"Der er skålen, som havresuppen var i!" råbte Scrooge, idet han igen fo'r tilbage og sprang om på den anden side af kaminen. "Der er døren, ad hvilken Jacob Marleys genfærd kom ind! Der er kroen, hvor den nærværende juls genfærd sad! Der er vinduet, hvorfra jeg så de vandrende ånder! Det er alt sammen rigtigt, det er alt sammen sket. Ha, ha, ha!"

Af en mand, der i så mange år havde været ude af øvelse, var dette virkelig en prægtig latter, en ligefrem storslået latter, stamfaderen til en lang, lang række glimrende latter!

"Jeg ved ikke, hvad dag vi skriver i dag!" sagde Scrooge. "Jeg ved ikke, hvor længe jeg har været mellem ånderne. Jeg ved ingenting. Jeg er ligesom et nyfødt barn. Det er også lige meget. Det bryder jeg mig ikke om. Jeg vil gerne være et nyfødt barn. Hallo! Hurra! Hallo der!"

Han blev afbrudt i sin henrykkelse af kirkeklokkerne, der ringede så lystigt, som han aldrig før havde hørt. Kling klang, sagde klokkeknebelen; ding dang, sagde klokken. Klokken: Ding dang! Knebelen: Kling klang! Oh, herligt, herligt!

Han løb hen til vinduet, åbnede det og stak hovedet ud. Ingen tåge, ingen fugtighed; en klar, lystig, munter oplivende frost, en frost så skingrende, at den fik blodet til at danse; gyldent sollys;

dejlig himmel; yndig, frisk luft; lystige klokker, oh herligt, herligt!

"Hvad er det i dag?" råbte Scrooge ned til en dreng i søndagsklæder, som vel var drevet ind i gården for at se sig om.

"Hvad?" svarede drengen med den største forbavselse.

"Hvad er det i dag, lille ven?" gentog Scrooge.

"I dag?" svarede drengen. "Ih, det er jo juledag."

"Det er juledag!" sagde Scrooge ved sig selv. "Jeg er ikke gået glip af den. Ånderne har gjort det alt sammen på én nat. De kan jo gøre, hvad de vil. Ja naturligvis. Hallo, min snilde ven!"

"Hallo!" svarede drengen.

"Ved du, hvor vildthandleren bor henne på hjørnet to gader herfra?" spurgte Scrooge.

"Det skulle jeg mene, jeg gør," svarede drengen.

"En opvakt dreng," sagde Scrooge; "en udmærket dreng! Ved du, om de har solgt præmiekalkunen, som hang derhenne, ikke den lille præmiekalkun, men den store?"

"Hvad, den, der var lige så stor som jeg?" spurgte drengen.

"Det er en ypperlig dreng!" sagde Scrooge. "Det er en fornøjelse at snakke med ham. – Ja, min gut!"

"Den hænger der endnu," svarede drengen.

"Gør den?" sagde Scrooge. "Gå hen og køb den."

"Åh, sludder!" udbrød drengen.

"Nej, nej," sagde Scrooge, "det er mit alvor! Gå hen og køb den og bed dem sende den herhen, for at jeg kan fortælle dem, hvor den skal bringes hen. Kom tilbage med buddet, så skal du få en shilling, og kommer du tilbage med ham inden fem minutter, skal du få en halvkrone!"

Drengen fløj af sted som en pil. Den, der kunne have fået en pil til at flyve halvt så hurtigt, måtte have været meget sikker på

hånden.

"Jeg vil sende den til Bob Cratchit!" hviskede Scrooge, idet han gned sig i hænderne og var nær ved at sprække af latter. "Han skal ikke vide, hvor den kommer fra. Den er dobbelt så stor som lille Tim. Joe Miller [Note 4\)](#) har aldrig haft så godt et indfald som det at sende Bob Cratchit den."

Det var ikke nogen fast hånd, hvormed han skrev adressen, men han skrev den dog alligevel, så godt han kunne, og gik ned for at lukke gadedøren op og tage imod vildthandlerens bud. Mens han stod og ventede på ham, fik han øje på dørhammeren.

"Jeg skal elske den, så længe jeg lever!" udbrød Scrooge og klappede den med sin hånd. "Jeg tror aldrig, jeg har set på den før. Hvilket ærligt udtryk den har i sit ansigt! Det er en vidunderlig dørhammer! – der kommer kalkunen. Hallo! Hurra! Hallo! Og glædelig jul!"

Det var en kalkun! Den kunne umulig have stået på sine ben, den fugl. Den ville have knækket dem lige på stedet som to tændstikker.

"Men det er jo umuligt at bære den til Camden Town," sagde Scrooge. "De må tage en droske."

Den fnisen, hvormed han sagde dette, og den fnisen, hvormed han betalte kalkunen, og den fnisen, hvormed han betalte drosken, og den fnisen, hvormed han gav drengen drikkepenge, blev kun overgået af den fnisen, hvormed han atter satte sig åndeløs i sin lænestol og fniste, til vandet løb ham ned ad kinderne.

At barbere sig var ingen let sag; hans hånd rystede endnu meget stærkt, og man må være opmærksom, når man barberer sig, også selv om man ikke danser, mens man er ved det. Men

selv om han havde skåret næsetippen af, ville han blot have lagt et stykke hæfteplaster på den og været lige glad for det.

Han tog sine bedste klæder på og gik så ud på gaden. Folk strømmede nu ud, således som han havde set det, da han var sammen med den nuværende juls genfærd; og med hænderne på ryggen betragtede Scrooge dem alle med et fornøjet smil. Han så, kort sagt, så uimodståelig venlig ud, at tre eller fire godmodige fyre sagde: "God morgen! Glædelig jul!" og Scrooge sagde ofte siden, at af alle de herlige lyde, han nogen sinde havde hørt, havde disse klinget lifligst i hans øren.

Han var ikke kommet langt, før han så den samme herre, som dagen i forvejen havde været inde på hans kontor og sagt: "Scrooge & Marley, hvis jeg ikke tager fejl?" komme ham i møde. Det skar ham i hjertet, da han tænkte på, hvorledes denne gamle herre ville se på ham, når de mødtes; men han kendte den sti, der lå foran ham, og han slog ind på den.

"Goddag, min kære," sagde Scrooge, idet han ilede hen imod ham og greb begge den gamle herres hænder, "hvorledes går det? Jeg håber, at De var heldig i går. Det var meget smukt af Dem. Glædelig jul!"

"Mr. Scrooge?"

"Ja," sagde Scrooge, "det er mit navn, og jeg er bange for, at det er Dem ubehageligt. Tillad, at jeg beder Dem om forladelse. Og vil De have den godhed" – her hviskede Scrooge ham noget i øret.

"Gud bevares!" udbrød den gamle herre, som om han tabte vejret. "Bedste mr. Scrooge, er det nu også Deres alvor?"

"Mit ramme alvor," sagde Scrooge, "ikke en hvid mindre. Der er mange restancer imellem, kan jeg forsikre Dem. Vil De vise mig den velvilje?"

"Med største fornøjelse," sagde den anden og trykkede hans hånd, "men jeg ved ikke, hvad jeg skal sige til en sådan rundhånd... –"

"Sig ingenting," svarede Scrooge. "Kom og besøg mig. Vil De besøge mig?"

"Ja, gerne!" udbrød den gamle herre. Og det var tydeligt, at han mente det.

"Tak," sagde Scrooge. "Jeg er Dem meget forbunden. Tusind tak skal De have. Gud velsigne Dem!"

Han gik i kirke og rundt i gaderne og iagttog de frem- og tilbageilende mennesker og klappede børn på hovedet og udspurgte tiggere og så ned i køkkenerne og op til vinduerne og fandt, at alt kunne skaffe ham glæde. Han havde aldrig drømt om, at nogen vandring, at overhovedet noget som helst kunne volde ham så megen fornøjelse.

Om eftermiddagen gik han til sin søstersøns hus.

Han gik en halv snes gange forbi døren, førend han vovede at gå op og banke på. Endelig tog han mod til sig og gjorde det.

"Er Deres herre hjemme, lille ven?" sagde Scrooge til pigen. "Pæn pige, rigtig pæn pige!"

"Ja, sir."

"Hvor er han, min skat?" sagde Scrooge.

"Inde i spisestuen med fru, sir. Jeg skal vise Dem ind i salen."

"Tak, han kender mig," sagde Scrooge med hånden allerede på dørgrebet til spisestuedøren. "Jeg vil gå derind, lille ven."

Han drejede låsen sagte om og stak hovedet inden for døren. De var ved at tage bordet i øjesyn – det var dækket på det stadseligste – for unge husmødre er altid ængstelige i så henseende, og vil gerne have, at alt skal være i orden.

"Fred!" sagde Scrooge.

Kors bevares, hvor hans niece fo'r sammen! Scrooge havde i øjeblikket glemt, hvorledes hun havde siddet i kroen med skamlen under sine fødder; ellers havde han på ingen måde gjort det.

"Min Gud og fader!" udbrød Fred. "Hvem er det?"

"Det er mig, din morbroder Scrooge. Jeg er kommet for at spise her. Må jeg få lov at komme ind, Fred?"

Få lov at komme ind! Det var en Guds lykke, at Fred ikke rystede armen af ham. Han var som hjemme inden fem minutter. Intet kunne være hjerteligere. Hans niece lignede fuldstændig sig selv. Og det gjorde Topper også, da han kom. Og det gjorde den buttede søster, da hun kom. Og det gjorde de alle, da de kom. Vidunderligt selskab, vidunderlige lege, vidunderlig enighed, vid-un-der-lig lyksalighed!

Men han var tidligt på kontoret næste morgen; ja, han var der meget tidligt. Bare han kunne være der tidsnok for at gribe Bob Cratchit i at komme for sent! Det var det, han var så opsat på.

Og det lykkedes ham, ja, det lykkedes ham! Klokken slog ni. Ingen Bob. Kvart over ni. Ingen Bob. Han kom over atten og et halvt minut for sent. Scrooge havde ladet sin dør stå på vid gab, for at han kunne se ham komme ind i brønden.

Hans hat var taget af, før han åbnede døren, og hans uldtørklæde med. I et snuptag sad han på sin stol og smurte løs med sin pen, som om han ville indhente klokken ni.

"Hov!" brummede Scrooge med sin sædvanlige stemme, så nær han kunne komme den. "Hvad skal det betyde, at De kommer her på denne tid af dagen?"

"Det er mig, din morbroder Scrooge. Jeg er kommet for at spise med. Må jeg få lov at komme ind, Fred?"

"Det gør mig meget ondt, sir," sagde Bob. "Jeg er virkelig kommet for sent."

"Er De virkelig?" gentog Scrooge. "Ja, det tror jeg med. Kom herind."

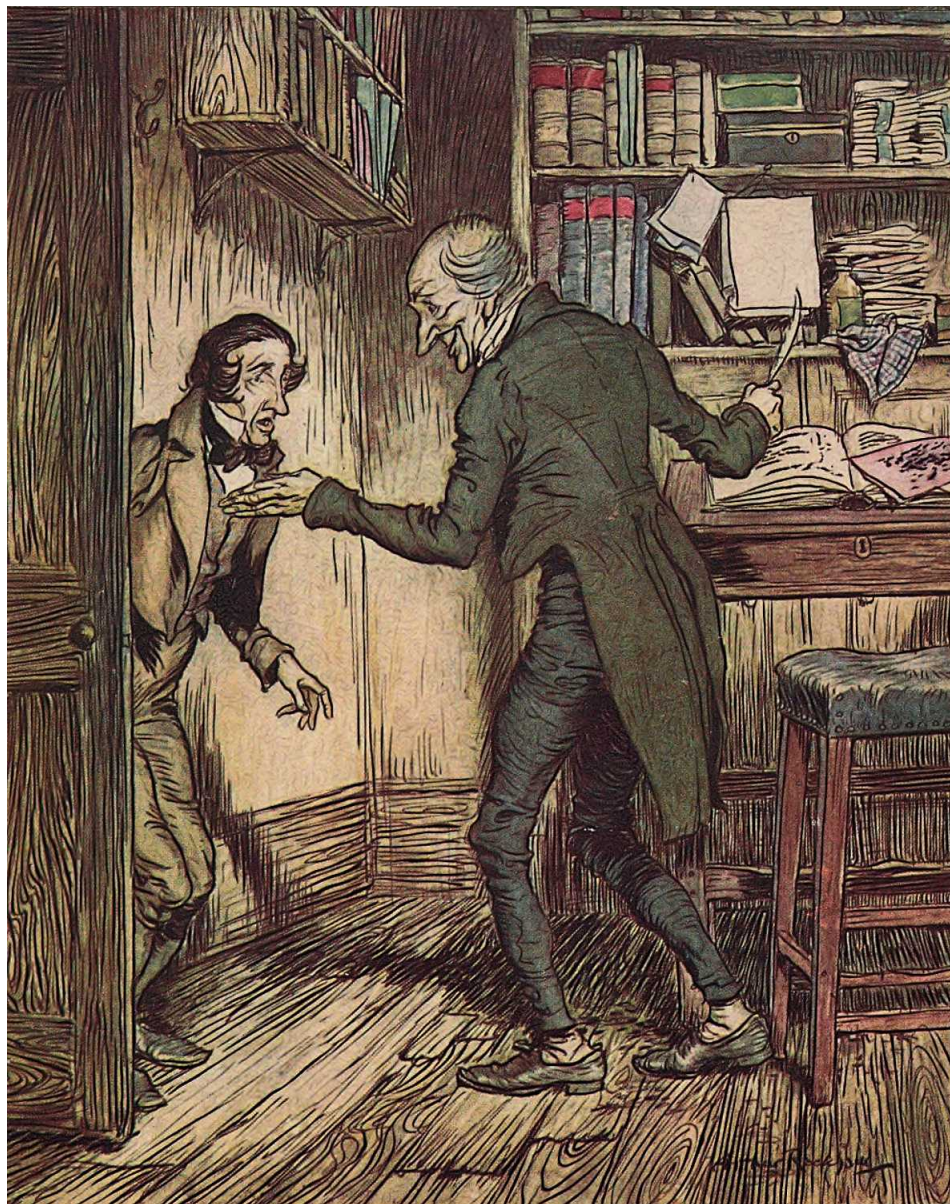
"Det er kun én gang om året," sagde Bob undskyldende, idet han trådte ind fra brønden. "Det skal ikke ske oftere. Jeg slog mig lidt løs i går, sir."

"Hør, ved De hvad, min gode ven," sagde Scrooge, "jeg vil ikke længere tåle dette her, og derfor," vedblev han, idet han sprang ned fra sin stol og gav Bob sådan et puf i hjertekulen, at han tumlede ind i brønden igen, "og derfor – vil jeg forhøje Deres løn!"

Bob skælvede og gik lidt nærmere hen til linealen. Han nærrede et øjeblik den tanke at slå Scrooge til jorden med den, holde ham fast og råbe til folkene i gården om hjælp og om en spændetrøje.

"Glædelig jul, Bob!" sagde Scrooge med en umiskendelig inderlighed, idet han klappede ham på ryggen. "En glædeligere jul, min kære Bob, end jeg har ønsket Dem i mange år! Jeg vil forhøje Deres løn og søge at hjælpe Deres trængende familie, og endnu i eftermiddag vil vi drøfte Deres forehold over en dampende julebowle, Bob! Læg godt i begge kaminerne og køb endnu en kulkasse, før De sætter en prik over så meget som ét i mere!"

Scrooge mere end holdt sit ord. Han gjorde alt dette og uendelig meget mere, og mod lille Tim, som **ikke** døde, var han en som anden fader. Han blev så god en ven, så god en herre og så godt et menneske, som den gode gamle by, eller som nogen anden, god gammel by, stad eller lække i den gode gamle verden kendte. Nogle lo ved at se denne forandring hos ham;

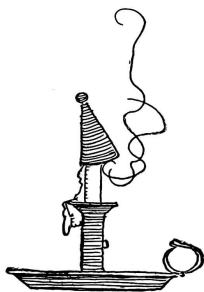

"Hør, ved De hvad, min gode ven," sagde Scrooge, "jeg vil ikke længere tåle dette her."

men han lod dem le og brød sig kun lidt om dem; han var klog nok til at vide, at der aldrig sker noget godt på denne klode, uden at folk i begyndelsen ler af det. Da han vidste, at sådanne personer ville være blinde, lige meget hvordan det så end gik, syntes han, at det var bedre, at de kneb øjnene sammen ved at grine, end at de fik sygdommen i en mindre tiltalende skikkelse. Hans eget hjerte lo, og det var ham mere end nok.

Han holdt ikke oftere samkvem med ånder, men levede siden efter total afholdenheds princippet, og man sagde stadig om ham, at forstod nogen, hvorledes man rigtig skulle holde jul, så var det ham. Gid dette med sandhed må kunne siges om os alle! Og dermed, som lille Tim sagde:

"Gud velsigne os allesammen."

Om "Et juleeventyr"

Forfatter: Charles Dickens (1812-1870).

Org.udgave: *A Christmas Carol. In Prose. Being a Ghost Story of Christmas.* Chapman and Hall, London 1843.

Denne udgave baseret på: Charles Dickens Samlede Værker, bd. I. 4. gennemsete udgave, F. H. Eibes og J. Erslevs Forlag, København 1889.

Oversætter: Ludvig Moltke (1805-1872).

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside og øvrige illustrationer: Forside efter illustration af Arthur Rackham (1867-1939): "*How now?*" *said Scrooge, caustic and cold as ever. "What do you want with me?"* i udgaven William Heineman/Lippincott Company, Philadelphia – New York 1915. Bogens øvrige illustrationer er hentet i samme udgave.

ISBN 978-87-7628-230-1

1. illustrerede ebogsudgave.

© 2025 eBibliotek1800

www.ebib1800.dk

Note 1:

Køre med en kare med seks heste for op ad en god, gammel trappe eller gennem en dårlig, ny parlamentsbeslutning: Et mundheld af den store agitator Daniel O'Donnell. *Overs. anm.*

Note 2:

Sorte handsker: Ved en engelsk ligbegængelse får enhver af følget et par sorte handsker i foræring. *Overs. anm.*

Note 3:

Den gamle satan: De gamle danske oversættelser synes at antage, at "Old Scratch" – en engelsk euphemisme for Djævelen – henviser til Scrooge, mens Rackhams illustration tyder sætningen, som at Djævelen har hentet Scrooge. Jeg har ændret Moltkes oversættelse til noget, der kan pege i begge retninger.

Red.anm.

Note 4:

Joe Miller: En samling af anekdoter og indfald, der under titlen "*John Miller's Jests, or the Witt's Vade Mecum*", udkom første gang i 1739, og opnåede mangfoldige oplag. Med tiden blev samlingen udvidet og mængden af dårlige vittigheder i den til sidst så stort, at en "Joe-Miller-ism" er synonymt med en brander. *Red.anm.*